2012 - 2014

Britt Holm´s Klippbok

2012

Mäktig blixt över Västerbergslagen

VÄSTERBERGSLAGEN

Klockan var 22.25.40 på tisdagskvällen.

Plötsligt lystes himlen upp av ett långsmalt sken följt av några sekunders muller.

Skenet syntes över stora delar av Västerbergslagen. NLT har fått rapporter från vittnen i bland annat Stensbo, Ludvika och Smedjebacken.

– Den där långsmala blixten, det liknande en komet, uppger en person.

På Facebook gick diskussionerna varma från tisdag kväll och långt in på onsdagen.

Var det Tor och hans hammare som gjorde en överraskande visit så här i vintermånaden januari – eller var det någon slags tromb eller rent av utomjordingar som blixtrade förbi?

Anna Bergqvist, systemansvarig vid väderlekstjänsten SMHI, har svaret.

– Rådata från våra blixtsensorer visar att det vid samma tidpunkt var sex blixtnedslag och en blixt som gick mellan molnen i trakten av Ludvika.

– En av blixtarna var en positiv blixt. De är ovanligare än de negativa blixtarna. Positiva blixtar går ovanför molnen och utmärks av att de ofta är mycket kraftigare och att det blir mycket längre blixtar.

Detta att det var en positiv blixt, med en kraft på 8 000 ampere, kan vara förklaringen till att det mycket kortvariga åskvädret uppmärksammades i stora delar av Västerbergslagen.

Det är ganska ovanligt med blixt och dunder i Sverige vintertid, konstaterar Anna Bergqvist. Men det förekommer.

– I november och december var det ovanligt mycket åska men vad det berodde på vet jag inte.

Nämnas kan att SMHI:s sensorer även registrerade blixtar i trakterna av Vansbro och Malung under sena tisdagskvällen och natten mot onsdagen.

– Vid tvåtiden på natten var det en riktigt kraftig positiv blixt vid gränsen mot Norge. Den hade en styrka på 22 000 ampere.

> Åska i januari bebådar ett fruktsamt år, men även storm och krig.
>
> BONDEPRAKTIKAN

Du nämnde att det var sju blixtar samtidigt i Ludvikaområdet?

– Det är inte ovanligt med flera blixtar samtidigt, men man kanske upplever det som en blixt, svarar Anna Bergqvist.

5/1 2012

Torbjörn Granling
0240-882 08
torbjorn.granling@dt.se

Mildväder och klent med snö.

Är du nöjd med vintern så här långt?

Björn Westman, 46 år, maskinförare, Saxdalen
– Nej, det får gärna komma mycket snö och vara några minusgrader.

16/1-12

GRÄNGESBERG

Skidsugen denna snöklena vinter? Då rekommenderas ett besök i Grängesberg. På lördagen öppnade där Fjällbergets alpinanläggning för säsongen och på söndagen bjöds det på längdåkning av hög klass vid Grotfallets skidstadion.

13-åriga Alicia Andersson från Saxdalen var en av många liftkortsköpare under första timmens öppethållande på Fjällberget i lördags.

Ingrid Holmström, till höger, delade ut stipendier till Carina Nygårds, Martin Eriksson, Tor Blomberg och Elis Baier (främre raden) samt Annelie Oscarsson, Jonathan Hellström, Erik Dahlberg, Camilla Larsson och Marianne Nilsson.

FOTO: TORBJÖRN GRANLING

10 000 kronor till skolklasser

LUDVIKA

– Det här är en stor dag. Det är första gången vi får dela ut miljöstipendiet till ungdomar i skolan. Vi har valt ut tre årskullar från småskolan och uppåt.

Det var smått högtidligt i Folkets hus festsal på onsdagsförmiddagen. Politikerna i miljö- och byggnämnden samt ett antal tjänstemän fanns på plats för att följa tillställningen.

Nämndens ordförande Ingrid Holmström (S) var i sitt esse där hon stod på scenen och bjöd upp pristagarna.

Först ut var Saxdalens F – 3 som representerades av Martin Eriksson, Tor Blomberg, Elis Baier och rektorn Carina Nygårds.

Efter några väl valda ord från Holmström där hon passade på att intervjua de unga och något blyga pristagarna, överlämnades en praktfull fiktiv check med summan 10 000 kronor vackert textad.

Sedan upprepades samma procedur för Marnässkolan som representerades av Camilla Larsson och Marianne Nilsson som är anställda vid skolan. Sist upp på scenen var Erik Dahlberg, Jonathan Hellström och rektorn Annelie Oscarsson från Fredriksbergsskolan.

Bakgrunden till prisutdelningen var att miljö- och bygg under flera år haft svårt att hitta kandidater till kommunala miljöpriset respektive miljöstipendiet.

Därför beslutade kommunfullmäktige i höstas att lägga ned dessa utmärkelser och ersätta dem med miljöstipendier till skolklasser. Ett stipendium för gruppen förskoleklass till och med årskurs 3, ett för mellanstadiet och ett för högstadiet.

Denna första omgång hade skolorna kort tid på sig att komma in med ansökningar, vilket nog förklarar att bara fyra presumtiva pristagare anmälde intresse.

Samtliga vinnare har tänkt sig att göra studieresor för att förkovra sig i ämnet miljö. Fredriksbergseleverna tänker framåt försommaren åka till kommunens barnkoloni Öddö utanför Strömstad för att studera kust- och havsmiljön och hur den skiljer sig från skogslandskapet på hemmaplan.

> Klasserna ska komma tillbaka och göra en redovisning för oss.
>
> GÖRAN ERIKSSON, MILJÖCHEF

Marnässkolan planerar att åka till Energicentrum i Örebro för att öka sina kunskaper om vatten, vind och solenergi. Saxdalen funderar på olika resmål men har ännu inte fattat det slutliga beslutet.

– Tanken är att klasserna ska komma tillbaka och göra en redovisning för oss i samband med nämndens möte i maj, säger miljöchefen Göran Eriksson.

Torbjörn Granling
0240-882 08
torbjorn.granling@dt.se

Vår kära Mamma,
Svärmor, Farmor och
Gammelfarmor

Maj-Britt Hahne

* 26 oktober 1922

har i dag lämnat oss,
övrig släkt och vänner
i djup sorg och saknad

Saxdalen
22 januari 2012

Rolf och MajLis
Johan och Eva
Elias

—

Flitig så länge
krafterna räckte
Fridsam och nöjd har
Du levat Din tid
Somnat när allmakten
livslågan släckte
Ljust är Ditt minne
Vila i frid.

Begravningsgudstjänsten äger rum i Grangärde gravkapell fredagen den 10 februari kl. 14.00. Efter akten inbjudes till minnesstund på Gästis. Var vänlig meddela närvaro till Fonus tel. 0240-10503 senast den 6 februari. Tänk gärna på Hjärt-Lungfonden pg. 909192-7

Karin Byström, skogskonsulent i Leksand.

Gamla gifter i dalasjöar

DALARNA

Marnästjärn i Ludvika är fortfarande länets mest förorende sjö.

Trots att det är årtionden sedan Asea (i dag ABB) slutade med jonventilltillverkningen som ledde till höga kvicksilverutsläpp i Kolbäcksåns vattensystem.

Länsstyrelsen har inventerat vad som finns kvar i bottensedimenten efter århundraden av gruvdrift och ett århundrade av industrialism.

Naturen läker alla sår heter det, men då måste den oftast ha hjälp på traven. Det syns i sjön Runn i Falun och sjön Saxen i Ludvika där sjöarna i dag inte längre finns med bland de farligaste sjöarna efter efterbehandlingarna av gruvavfallet.

Det är ett skrämmande facit som finns kvar i bottnarna från de 307 provtagningsstationer i 77 sjöar och tjärnar som undersökts med data från perioden 1970–2010.

Länsstyrelsen använder sig av Naturvårdsverkets Mifo-modell för att riskklassa olika områdens farlighet för hälsa och miljö:

Klass 1 - mycket hög risk.
Klass 2 - hög risk.
Klass 3 - måttlig risk.

Syftet med projektet är att ge ett underlag för att prioritera de mest angelägna objekten för efterbehandling.

18 av 77 sjöar och tjärnar visade "stor" eller "mycket stor" påverkan.

I Falun är det gruvan, pappersbruket i Grycksbo, AB Svenska Järnvägsverkstäderna, Hinsens sågverk och Tidstrands Yllefabrik som spökar på bottnarna och är de punktkällor som undersökts.

I Ludvika Aseas jonventiltillverkning och Saxbergsgruvan.

I Smedjebacken Ovako. I Leksand Leksands sågverk, i Hedemora Turbo Sulfitfabrik, Erasteel Kloster Vikmanshyttan, Långshyttans stålverk, Garpenbergsgruvan och i Avesta Fors kartongbruk.

I Falun har en rad olika verksamheter bedrivits runt Runn och uppströms runt vattendragen. Men vid den samlade riskbedömningen har sediment i Runn tilldelats riskklass 3, det vill säga måttlig risk för människors hälsa och miljön så saneringen av gruvavfallet har bidragit. Grycken och Tiskens är problemsjöarna i Falun numera.

I Ludvika var sjön Saxen kraftigt påverkad av Saxbergsgruvan. Men den omfattande saneringen och täckningen av sandmagasinet gör att sjön nu placeras i riskklass 3.

I Ludvika bedrev Asea jonventiltillverkning 1927-1972 och det ledde till omfattande kvicksilverutsläpp till Marnästjärn och när reningsverket byggdes så gick föroreningarna ut i Grålången. Kvicksilver finns fortfarande på djupet i Gårlångens sediment men sedimenten har blivit så djupa att Gårlången har fått klass 3 i den nya bedömningen. Marnästjärnen har inte haft samma tur utan ligger kvar som en av de tre värst förorenade sjöarna i Dalarna.

Sediment i två sjöar i Smedjebacken, Staren och Plogen, ingår i objekt som är knutna till Stollbergsgruvans planerade sanering och som finns i högsta riskklass.

Länsstyrelsen har i fjol till Naturvårdsverket rapporterat att Dalarna har bara har ett område som bedöms utgöra en akut risk, Stollbergsområdet i Smedjebackens kommun. SGU, Sveriges Geologiska Undersökning, är huvudman för saneringsprojektet som hoppas på att få starta 2012 eller under 2013.

Marnästjärn är den mest förorenade sjön i Dalarna trots att utsläppen stoppades för 45 år sedan.
FOTO: ANITA CARLSSON

Bo Joffer
023-936 75
bo.joffer@dt.se

Måndag 16 januari 2012

Dalarnas giftigaste sjöar

Vattendrag	Kommun	Riskklass	Giftämne
Marnästjärn	Ludvika	1	Kvicksilver
Plogen	Smedjebacken	1	Zink, Kadmium, Arsenik
Staren	Smedjebacken	1	Arsenik,Zink
Gruvsjön	Hedemora	2	Koppar, Krom, Zink
Lissjön (Nedre Klingen)	Säter	2	Zink, Arsenik,Koppar, Kadmium
Forssjön	Avesta	2	Koppar, Kvicksilver, Zink
Åsgarn	Avesta	2	Koppar, Zink
Bärsbäck	Mora	2	?
Grycken	Falun	2	PCB-101, PCB -138, PCB -180, alfa-HCH, beta-HCH, gamma-HCH
Tisken	Falun	2	Koppa, Zink, Kvicksilverw
Sågdammen	Leksand	2	Pentaklorfenol, Fenantren
Ludvika	Saxen	3	Koppar, Zink, Krom, Bly
Runn	Falun	3	Koppar, Zink, alfa-HCH, beta-HCH, gamma-HCH
Saxen	Ludvika	3	Zink
Gårlången	Ludvika	3	Kvicksilver

HCH hexaklorcyklohexan stoppat på 1970-talet. PCB, polyklorerade bifenyler förbjöds 1978.

Slyröjning på vissa platser

25/1-2012

LUDVIKA KOMMUN Ännu är det oklart om Socialdemokraternas vallöfte om minst två arbetslag med slyröjare kommer att uppfyllas i år.

Kommunal personal kommer dock att röja sly och genomföra "grässlåtter" på vissa platser, enligt rutiner från tidigare år.

– Vi kommer att köra traktor med 'slaghacken', en grövre gräsklippare, på några ställen, berättar gatuchefen Anders Axelsson.

Dessa platser är en obebyggd tomt vid Valhallavägen, Mor Annas äng vid Övre Hillen, rivningstomten nedanför Folkets hus i Saxdalen, rivningstomterna på ömse sidor om Johan Groths väg i Grängesberg, åkrarna vid Gammelgården i Ludvika samt på båda sidor om länsväg 247 i Nyhammar.

Här är Bamse poppis

27/1-12

Ansvarig för Bamses skidskola är Erik Sand och han säger att de senaste åren är det fler och fler som har deltagit och som fortsatt med skidåkning.

GRÄNGESBERG

Bamses skidskola har funnits i många år och den här vintern är det 50-tal barn som deltar.

Det är IFK Grängesberg som står för arrangemanget och många som genom åren deltagit i skolan har också fortsatt med skidåkning.

Erik Sand är ansvarig för Bamses skidskola och han är även tränare för IFK Grängesbergs yngre skidåkare.

– Skidskolan har funnits så länge jag kan minnas, säger han.

Vinterns skidskola startade i tisdags förra veckan och det är ett 50-tal barn i åldern 3–8 år som deltar. Vid gårdagskvällens andra skidskolepass var det full fart i spåren på Grotfallet. Barnen var uppdelade i grupper, som tränade olika moment.

De allra yngsta värmde upp med sång och rörelser för att sedan ta sig till en ramp där de fick träna på att åka utför. Andra moment som ingår i skidskolan är att skaffa sig skidvana, åka uppför, saxning, stakåkning och diagonalåkning.

Det blir totalt sex tränings-tillfällen och skidskolan avslutas onsdag den 29 februari med ett knattelopp.

Erik Sand berättar att det är något fler flickor än pojkar som deltar och att det är förhållandevis många som brukar fortsätta med skidåkning efter att de har deltagit i Bamses skidskola.

– Jag skulle tro att det är tre i varje åldersgrupp som fortsätter.

Något som naturligtvis är bra för IFK Grängesbergs rekrytering av nya skidförmågor.

– Det är fler och fler som är med i skidskolan och fler som fortsätter med skidåkning, så det är bra, tillägger Erik Sand.

Frank Elfstedt
0240-882 17
frank.elfstedt@dt.se

MELODIFESTIVAL

Melodifestivalen börjar i morgon, med den första deltävlingen från Växjö.

3/2-2012

Kommer du att titta på det?

Julianna Heij, 23 år, studerande, Ludvika
– Jag vill titta, men om min pojkvän är hemma kanske jag inte får det. Han tycker inte om Melodifestivalen.

3/2 2012

Förskott igen för Saxdalens FH

SAXDALEN Saxdalens Folkets hus-förening beviljas av kommunens lokalutskott ett förskott på årets driftbidrag. Förskottet är på 25 000 kronor och ska täcka huvuddelen av föreningens kostnader till och med maj månad.

– I fjol fick föreningen totalt 75 000 kronor i driftbidrag varav 26 000 kronor i förskott, upplyser utskottets sekreterare Kerstin Ohlsson.

Skadegörelse i samband med fest

SAXDALEN I lördags arrangerades en rockabilly-kväll i Saxdalens Folkets hus. Men den festliga kvällen fick ett tråkigt slut då några okända personer kom in i lokalen och bland annat slog sönder ett bord och en stol. Händelsen är polisanmäld som skadegörelse.

... och alltid ett fåtal som förstör

LUDVIKA Rockabillykvällen i lördags i Saxdalens Folket hus var mycket trevlig. Det kom mycket folk, en hel del utifrån, till vår lilla by. Alla jag pratade med hade jättetrevligt. Stämningen var helt okej. Bra musik som spelades av Ränhåla Rockers från Insjön och Rebel Rockers från Grängesberg.

Tyvärr så slutade hela kvällen med sabotage, ett gäng som lyckades förstöra allt det roliga. Vilka de var och var de kom ifrån var det ingen som visste. Ska det då vara omöjligt att kunna ordna något utan att det ska förstöras på ett eller annat sätt?

Sedan klagas det på att de aldrig händer något.

Vi som tycker om 50- och 60-talsmusik, låt oss få lyssna på det och ha lite tillställningar.

Det är synd om dem som arrangerade denna kväll.

Jag hoppas ändå på fler liknande tillställningar.

Saxdals-Bo

7/2-2012

Nattlig isracing upprör

7/2 2012

SAXDALEN Sjön Saxens is har blivit arena för informella tävlingar med snabba bilar. En läsare har hört av sig till tidningen och är kritisk till de tider nöjet utövas på.

– Jag förstår att många tycker att det är kul och att de kör på dagarna, det klagar jag inte på. Men de kör på nätterna också, till halv två i lördags, och det är ett väldigt oljud, säger läsaren som vill vara anonym.

Personen berättar att fler närboende upplever fenomenet som ett problem och att ljudet når en ganska lång bit från sjön.

Fick pengar via felaktiga fakturor

8/2

SAXDALEN En man i 30-årsåldern från Saxdalen har vid Falu tingsrätt åtalats för bland annat bedrägeri. Enligt åtalet har mannen vid ett flertal tillfällen under förra året förmått ett bensinbolag att fakturera ett bolag sammanlagt 6 853 kronor för bensin.

Mannen misstänks för att ha uppgett för personalen vid bensinmacken att han var anställd vid ett bolag och att fakturorna kunde skickas dit. När han uppgav detta var han inte anställd vid bolaget och han hade därmed, enligt åtalet, ingen rätt att tanka för bolagets räkning. Mannen har erkänt gärningen.

Åtalet gäller också tre fall av olovlig körning, i samtliga fall är han misstänkt för att ha kört bil utan att ha körkort och alla tre gärningarna bedöms som grovt brott. Mannen nekar till anklagelserna.

Byalaget satsar på barnen i Saxdalen

Tio biofilmer visas i Folkets hus under våren

SAXDALEN

Orten får fler och fler barn. Det vill byalaget i Saxdalen ta vara på. Redan i höstas drog byalaget igång med biovisningar i Folkets hus. Och under våren 2012 fortsätter arrangörerna i samma anda.

Filmvisning i Folketshus stora sal i Saxdalen ger barnen riktig biokänsla. Längst fram: Engla Mosshäll, Elsa Ivarsson, Aron Mosshäll, Jesper Ivarsson. Mellanraden: Amira Ramqvist, Kajsa Ivarsson, Neo Holm, Julia Holm och Tindra Mosshäll. Bakre raden Britta Ivarsson, Katharina Holm, Marita Mosshäll och Evi Andersson. FOTO: VERONCIA RIGTORP

Den 15 januari var det fösta visningen. Under våren kommer det att visas tio filmer totalt. Filmerna är blandade, både till yngre och till de äldre barnen, både klassiska filmer och nya.

– Och vi riktar oss inte bara till barn i byn utan även till alla barn runt om kring Saxdalen, säger Evi Andersson, Saxdalens byalag.

Byalaget fick startbidrag från kommunen när de drog igång verksamheten i höstas. Evi Andersson påpekar dock att de inte har något vinstintresse utan eventuell vinst går tillbaka genom annan planerad barnverksamhet som till exempel disco. I dags lägget har de kiosk och har även fått lånat en popcornmaskin. En dröm är att kunna köpa en egen maskin.

Nöjd biobesökare

Amira Ramqvist, 8 år, och hennes kompis Julia Holm, 6 år, tycker båda att det är roligt att gå på bio i Folkets hus.

– Det är roligt att de visar så mycket bra filmer. De har visat Alla vi barn i Bullerbyn, det är min favorit, säger Amira Ramqvist.

När Evi Andersson sätter på filmprojektorn försvinner barnen snabbt in i sagans värld. Neo Holm, 3 år, skuttar glatt runt på golvet, men även han sätter sig när filmen börjar.

Britta Ivarsson, Katharina Holm, Marita Mosshäll, Tommy Persson och Evi Andersson ingår i filmgänget och jobbar ideellt när det är biodags. De hävdar samstämmigt att det inte är betungande, utan går smidigt och lätt.

– Det räcker faktiskt att vara här en kvart innan vi startar, säger Katharina Holm.

– Det trodde jag först inte, men så märkte jag att det stämde, fyller Marita Mosshäll i med.

– Det gör ju faktiskt inget om inte alla har hunnit få popcorn, man kan ju poppa mer fast filmen börjat, säger Tommy Persson.

Det finns gott om idéer i gruppen, det är mest tiden som fattas. Redan nu finns det gott om uppslag till aktiviteter, som till exempel disco och överraskningar ihop med biodagarna. Folkets hus är redan i dag fullt med aktiviteter som julgransplundring, dop, kalas och konserter.

Utbudet

– Det är ett klent utbud för ungdomarna utanför stan, säger Evi Andersson.

Därför är gruppen extra måna om att det ska finnas verksamhet för barn och ungdomar på bygden. Det finns gott om barn i Saxdalen och byskolan har cirka 80 barn. För en plats i förskolan är det till och med kö.

– Det är mycket småbarn i byn, det är nog en generationsväxling, säger Tommy Persson.

Filmklubben tar ut en kostnad om 300 kronor per familj och termin, då räknas även mor- och farföräldrar in i familjen.

En del kostander finns givetvis för byalaget, filmen kostar och även annonseringen.

– Vi efterlyser att fler ska komma, avslutar Katharina Holm, som väckte idén om en filmklubb.

VERONICA RIGTORP
veronica@annonsbladet.com

Julia Holm, 6 år, är ett av alla barn i Saxdalen som kan gå på bio på hemmaplan. I Folkets hus visas flera filmer under våren.
FOTO: VERONICA RIGTORP

Skoleleven blev hängande i liften

Tisdag 21 februari 2012

GRÄNGESBERG

Skoleleven var på väg upp i backen när bygeln i liften plötsligt drogs in och fastnade i pojkens jacka.

Han drogs upp i luften och blev hängande en stund innan liften stoppades och pojken kunde tas ned. Han klagade på smärta i ryggen/nacken.

I går hade Saxdalens skola och Sörviks skola friluftsdag och en del av eleverna valde att tillbringa den vid Fjällbergets alpina anläggning i Grängesberg.

Men för en elev blev det en skräckupplevelse. Han skulle via liften ta sig upp i backen, men när han kommit ungefär halvvägs blev det ett tekniskt fel. Den fjäderbelastade bygeln drogs plötsligt in och fastnade i pojkens jacka. Han följde med upp i luften och blev hängande cirka tre meter ovanför marken.

Först förekom uppgifter om att ingen personal fanns vid påstigningsplatsen eller i närheten av platsen där pojken drogs upp, så föräldrar fick ingripa för att få stopp på liften. Men så var det inte enligt IFK Grängesbergs ordförande Alexander Tengzelius.

– Den personal vi har där under sportlovsveckorna har ingen speciell klädsel, så därför kanske det var någon som trodde att det var föräldrar som stoppade liften, men det var det inte.

Tengzelius konstaterar också att det var olyckliga omständigheter som låg bakom olyckan.

– Det blev ett fel i bygelhuset, ett fel som jag aldrig har varit med om och det var ju olyckligt att bygeln fastnade i kläderna. Bygeln plockades bort direkt efter olyckan.

Det var också personal som körde fram en skoter och stående på den kunde man ta ned pojken. I backen fanns en sjuksköterska som hjälpte pojken, som sa att han hade ont i ryggen/nacken. Kort efter olyckan hämtades han av ambulans.

Vid anläggningen på Fjällberget finns klara regler för liftverksamheten.

– När liften är i gång finns det alltid minst två i personalen som har uppsikt och finns det inte tillräckligt med personal att tillgå ska liften stå still, informerar Alexander Tengzelius.

Frank Elfstedt
0240-882 17
frank.elfstedt@dt.se

21/2 -2012

Rävvålingar i ett nötskal

LUDVIKA I mars förra året jublade byalaget i Saxdalen då de fått igenom en fartsänkning i centrum. Och nu, när snart ett år har gått, så tycker jag att det är riktigt konstigt att de ändå inte håller hastigheten. Det var de som ville sänka farten, då borde de ju föregå med gott exempel och hålla 40 på de hundratalet metrar som de stred för!

Men nej, det är väl rävvålingar i ett nötskal. Vill ha, och när de fått vad de vill ha så duger det inte. Samma sak med kiosken, klart att den skulle finnas kvar, och när den gör det så är det för dyrt så det duger inte att handla. Nej, vet någon vad, skärpning på er rävvålingar!

Karlsson

23/2 -12

... och nu kan Björnhyttan byggas ut

LUDVIKA

Snart kan köerna vid Björnhyttans återvinningscentral vara ett minne blott, eller i alla fall något kortare.

Tekniska kontoret håller just nu på att projektera för en utbyggnad av anläggningen.

Blir utbyggnaden verklighet kan även ett nytt passersystem införas, där "utsocknes" får betala för sina besök.

– Vi har kontakt med en del konsultfirmor och gör mycket studiebesök på andra anläggningar just nu, säger renhållningschefen Ola Nyström.

Exakt hur en eventuell utbyggnad kommer att se ut är oklart i dagsläget, men senast till midsommar ska tekniska kontorets budget för 2013 vara inlämnad för behandling och då ska förslaget på hur "nya" Björnhyttan ska se ut vara klart.

– Vi ska göra vårt jobb för att ta fram en så kostnadseffektiv modell som möjligt, sedan är det upp till politikerna att besluta, säger Nyström.

En ökad besöksfrekvens gör att en utbyggnad är nödvändig för att kunna hålla en bra servicenivå.

– Om man bortser från Säfsen Alpin är vi nog det största besöksmålet i Ludvika. Under våra öppettider är det i snitt tre bilar i minuten som rullar in på återvinningscentralen.

Eftersom kommunfullmäktige klubbar budgeten i slutet av året kan utbyggnaden påbörjas först 2013, och först när den är klar kan det bli aktuellt att börja fakturera de "utsocknes" som lämnar sina sopor på Björnhyttan.

– Vi håller på att titta på ett nytt passersystem och eventuellt kan vi ta det i bruk när vi inviger den nya återvinningscentralen.

Tanken var tidigare att införa avgiftssystemet redan under 2012, men nu skjuter man alltså det åtminstone ett år framåt.

Systemet innebär att de som inte är skrivna i kommunen eller äger fastighet här, och därför inte är med och betalar den avfallstaxa som finansierar Björnhyttan, faktureras för varje besök.

Hur stor eller liten avgiften blir finns det ännu inget förslag på.

– Alla är välkomna men bor du till exempel i Harnäs får du betala en avgift. De som bor där lämnar gratis i Smedjebacken.

Ett av de passersystem som just nu utreds kräver att besökarna scannar in streckkoden på körkortet innan de åker in på anläggningen. En dator kopplad till scannern känner sedan av var besökaren betalar avfallstaxa. Är det inte i Ludvika skickas en räkning automatiskt till besökarens adress.

Ola Nyström anser att "körkortssystemet" är bättre än alternativet med personliga plastkort, då de kostar pengar att trycka upp och distribuera.

I snitt rullar tre bilar i minuten in på Björnhyttans återvinningscentral. En utbyggnad ska göra att anläggningen sväljer besökarna smidigare.
FOTO: JOHAN SÖRENSEN

Även om besöken på Björnhyttan även fortsättningsvis blir avgiftsfria för Ludvikaborna kan antalet besök komma att regleras.

Nyström nämner att boende i villa kan tänkas få tio besök per år, medan de i lägenhet och fritidshus får sex besök.

– Det man vinner med en sådan begränsning är att folk då kommer när de verkligen har grejer med sig. Många som kommer hit nu är duktiga men det finns de som bara har med sig en säck äpplen eller en trasig spegel.

Renhållningschefen ser inga problem med en eventuell reglering.

– Det är nästan ett besök i månaden för de som bor i villa. Har du mer grovavfall än så har du någon typ av verksamhet, och då ska man köpa företagsbiljett.

Hampus Petersson

Fjällberget rustar för fartfest

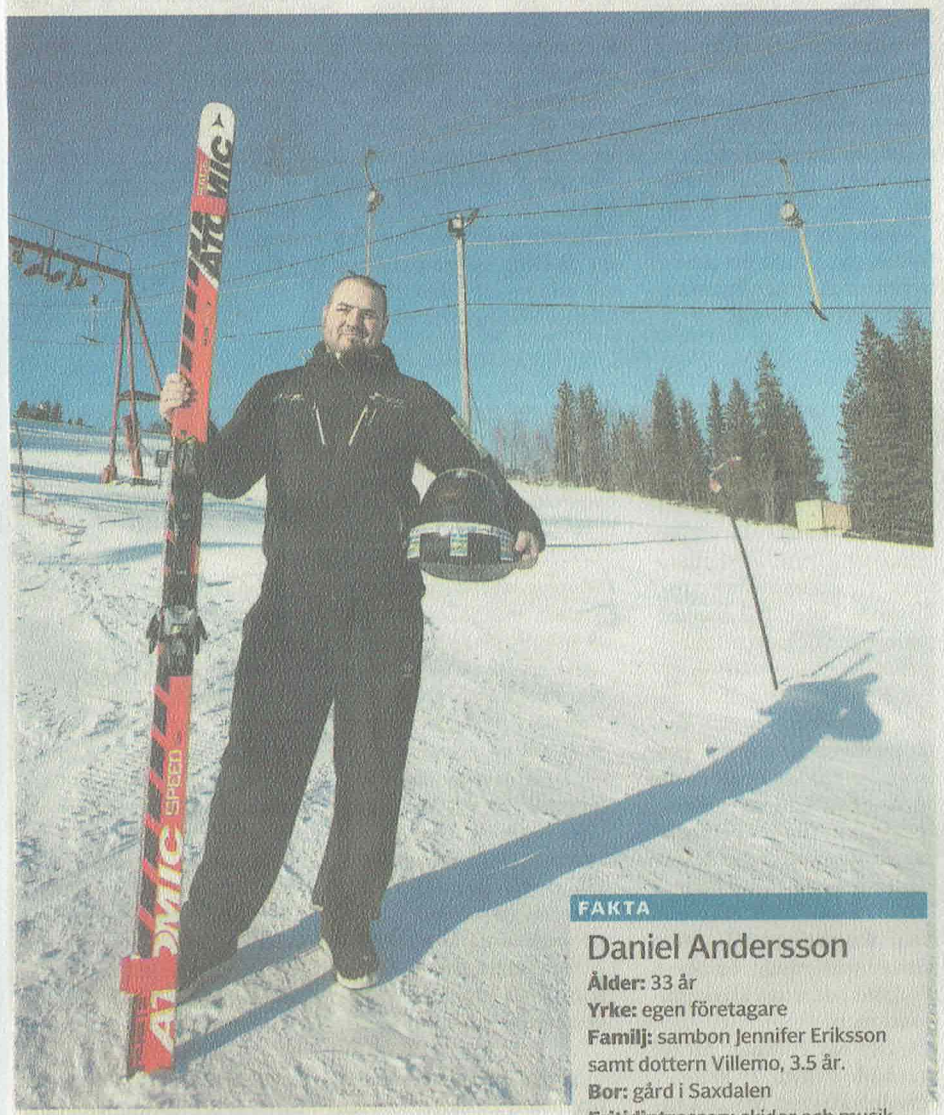

Långa skidor och en farthjälm är en del i utrustningen för en speedskiåkare i specialklassen. I helgen ska Daniel Andersson och hans kollegor ge järnet utför Fjällberget.

FAKTA

Daniel Andersson

Ålder: 33 år
Yrke: egen företagare
Familj: sambon Jennifer Eriksson samt dottern Villemo, 3.5 år.
Bor: gård i Saxdalen
Fritidintressen: skidor och musik ("jag spelar in egen musik och håller på att bygga en egen studio")

GRÄNGESBERG

Hans personliga rekord är 194 kilometer i timmen men så fort lär det inte gå för vare sig Daniel Andersson eller övriga när det är dags för historiens första hastighetstävling på skidor utför Fjällberget i Grängesberg.

– Jag tror 130 känns ganska realistiskt, säger 33-åringen när han ombeds tippa vilka hastigheter det kan handla om till helgen.

Speedski är den rätta termen för sporten Daniel med stor förtjusning och entusiasm ägnat sig åt sedan 2005. Inte oväntat har en bakgrund inom den traditionella utförsåkningen.

– Min brorsa David gick på skidgymnasiet i Torsby och där fanns det en kille som heter Christian Jansson som är speedski-åkare. Det var så jag blev intresserad, förklarar Daniel, från Grängesberg men numera bosatt i Saxdalen.

Speedski förknippas med hiskeligt branta och långa pister i alperna, Sydamerika eller i de svenska fjällen. Men knappast med lilla Fjällberget.

Efter att ha tjatat ett tag fick han de ansvariga för cupen att ge med sig och till helgen är det alltså dags för fartparty i backen, utanför Grängesberg. Daniel hoppas att det ska bli mellan 30 och 40 startande.

Bland de anmälda finns affischnamnet Sanna Tidstrand, Sälen-åkaren som har världsrekordet för damer med smått osannolika 242.59 kilometer i timmen.

Världsrekordet bland herrarna är 251.4 kilometer i timmen och innehas av italienaren Simone Origone, satt 2006 i franska Les Arcs.

I Sverige är det svartbranterna Väggen i Hundfjället och Chocken i Idre som är speedskiåkarnas värstingbackar.

Daniel Andersson berättar att det finns två klasser inom sporten.

I standardklassen åker man med vanlig störtloppsutrustning men i klassen special är det farthjälmar, gummidräkter och spoilers på smalbenets baksida. Även skidorna är special och i regel 2.38 meter långa.

Daniel drömmer om att nå drömgränsen 200 kilometer i timmen:

– Det vore häftigt och jag har inte långt dit. Vi får se om det kan gå den här säsongen. I mitten på mars ska jag vara med på världscupen i franska Vars och den backen är tydligen fruktansvärd, säger Daniel med ett klurigt leende.

Är du aldrig rädd?

– Nej, det är bara en enorm kick. Man är lyrisk när man kommit i mål. Skulle man ramla är det brännskador man riskerar när dräkten gnuggas mot snön. Men vi har ryggskydd och lär man sig att falla rätt kan man glida på ryggen utför backen.

Han har gjort en rejäl vurpa i karriären och hamnade en natt på lasarettet i Mora med hjärnskakning.

När det gäller helgens tävlingar på Fjällberget används halva backens bredd och Daniel uppskattar banans längd till mellan 400 och 500 meter. Längst ned finns ett uppbromsningsområde.

Med hjälp av fotoceller räknas hastigheten fram under de avslutande 25 metrarna på banan.

Det finns chans efter tävlingarna på lördag för dom är sugna att prova och i standardklassen går det att anmäla sig på plats.

– Jag kan lova att det inte blir några världsrekord men att förlägga en tävling i svenska cupen hit är ett bra sätt att få fler intresserade. Fjällberget är en väldigt bra nybörjarbacke. Vi vill få bort stämpeln att det är en extremsport, säger Daniel Andersson.

Torbjörn Svensson
0240-882 15
torbjorn.svensson@dt.se

Intensiv skidvecka för barnen

Tisdag 28 februari 2012

FREDRIKSBERG

För de barn i Fredriksberg med omnejd som ville åka skidor på längden fanns förra veckan flera möjligheter:

Korpstafetten, barnens Vasalopp, Lilla Säfsnäsloppet. Dessutom alpin avslutning.

Ella Sand och Petter Jansson såg sammanbitna och koncentrerade ut inför starten i Lilla Säfsnäsloppet. FOTO: SUSANNE ANDERSSON

En av de yngsta i spåret, Ester Sporre.

Rasmus Forsberg spurtade mot mål med ett leende.

Korpstafetten var avslutning på Ulriksbergs IK:s skidskola där 27 barn deltog och där många föräldrar aktivt hjälpte till. Barnen i åldern 5–13 år var indelade i tre grupper, som tränade olika moment beroende på ålder. Den avslutande stafetten samlad 14 lag i blandade åldrar och sammansättningar; klasslag, familjer,arbetslag med mera.

Tävlingen i elljusspåret Fredriksberg genomfördes med ett handikappsystem och i ett väder som definitivt inte inbjöd till skidåkning, regn och rusk. Vann gjorde laget med Albin Andersson, Isak Söderlund-Svensson och Anton Tillman. Alla som deltog fick pris.

Barnens Vasaslopp avgjordes i torsdags vid förskolan Indianberget och i lördags kördes traditionella Lilla Säfsnäsloppet och tävlingsplats var elljusspåret i Fredriksberg. Det var en strålande vinterdag och tävlingen samlade 31 deltagare. Spåren kanske var något för hårda vilket ställde till en del vallningsproblem och vissa bekymmer för deltagarna. I mål bjöds barnen på saft, bulle och varm korv och precis som i Korpstafetten fick alla som deltog pris.

Och i söndags avslutade Säfsen alpina klubb säsongen för de som sedan den 8 januari varje söndag deltagit i slalomträningen.

Klassegrare i Lilla Säfsnäsloppet. Från vänster: Isak Söderlund Svensson, Albin Andersson, Emilia Tillman, Albin Engström, Alice Resare.

ENKÄT 28/2-12

Vad är Vasaloppet värt för Dalarna?

Lisen Baier, 45 år, kaféägare, Saxdalen
– Det betyder mycket. Inte minst för turismen. Vasaloppet och dalahästen är ju Dalarna.

Patrik Andersson, 48 år, målare, Saxberget
– Det är en tradition. Vasaloppet är väldigt viktigt för orten och turistnäringen i Dalarna.

Musik, sång och skratt i Saxdalen

SAXDALEN 19/3-12

Närmare hundra personer hade bänkat sig i Saxdalens Folkets hus i lördags eftermiddag för att bli underhållna. Och att döma av reaktionerna blev man fullt tillfredsställda.

– Det var ingen som hade speciellt bråttom därifrån, summerade Lasse Persson, både presentatör och sångare i manskören.

Byns stolthet – manskören – varvade scenutrymmet med två genuina underhållare från Västerdalarna, nämligen Byns Mats Larsson och Jonas Hansson.

Den förstnämnde lockade till många goda skratt över sina burleska bygdehistorier från Nås-trakten, många uppenbarligen uppsnappade från hans farfar.

Byns Mats Larsson, till vänster, och Jonas Hansson bjöd på ett starkt applåderat framträdande i Folkets hus. Och de lär få erbjudanden att komma tillbaka. FOTO: CLAES SÖDERBERG

De båda sångarna och musikerna har besökt Västerbergslagen flera gånger, bland annat under Dan Anderssonveckorna, då som medlemmar i visgruppen Mylla.

Men nu uppträdde de alltså tillsammans och blandade visor och mustiga berättelser. Mestadels var det Byns Mats Larsson som hade huvudrollen men Jonas Hansson kunde han också och fick många applåder för sina tolkningar av Owe Thörnqvist och Allan Edwall.

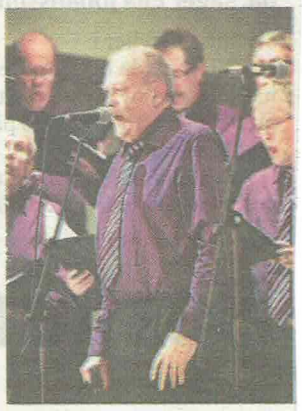

Folkets hus scen har medlemmarna i Saxdalens manskör trampat åtskilliga gånger. Här är det Lennart Ek som har solostämman.

Det blev totalt två och en halv timme med paus, som verkade tillfredsställa de flesta i publiken.

Torbjörn Svensson

na Johansson och Benny Falk, Saxdalen, fick den 27 mars lingar. Hilda vägde 3007 gram och var 47 cm. Hector vägde 3267 m och var 49 cm. Storebror heter Hugo.

Många fiskare nappade på fiske mitt i veckan

25/2-12

SAXDALEN

I onsdags avgjordes det traditionella Mittiveckannappet på Saxen i Saxdalen.

INSÄNT

Klubbar runt om i Mellansverige var inbjudna till denna vardagstävling, 48 personer ställde upp. Fiskarna var som vanligt på bra nappahumör i Saxen. Bäst lyckades Börre Omang från hemmaklubben med hela 5.252 gram abborre.

KONTAKT 0240-882 01, nlt.red@dt.se

27 mars -12

Friluftsdag i Saxdalen

SAXDALEN/INSÄNT

Fredagen den 23 mars arrangerade skolstyrelsen och all personal i Saxdalens skola en friluftsdag.

I strålande väder inleddes dagen med tipspromenad på terrängbanans 1.7-kilometersspår.

I grupper om tio med några vuxnas understöd begav sig grupperna i väg, ledda av sina gruppledare från klass 6.

Med solsken i blick och ett leende på läpparna och nästan svävande som skogens älvor (som skyggt dragit sig undan från uppståndelsen) skred grupperna fram genom skogen för att besvara tolv frågor i varierad svårighetsgrad.

Vid varje station fanns det två frågor, en lite lättare för lågstadiet och en som var mera anpassad för de lite äldre eleverna.

I ett kollektivt och klassöverskridande samarbete löste varje grupp med bravur sina frågor och belönades vid ankomsten till skolgården med nygrillade hamburgare med tillbehör elegant, tillagat av skolans vaktmästare ivrigt påhejad och understödd av Jan Wallman.

Efter ett välbehövligt kaloriintag avslutades dagen med lite gemensamma lekar.

Boliden satsar en miljon på Saxdalsdammar

SAXDALEN Boliden Mineral planerar att till sensommaren förstärka tre gamla gruvdammar i Saxdalen.

Kostnaden beräknas till nästan en miljon kronor och bolaget har begärt tillstånd för åtgärderna hos Mark- och miljödomstolen i Nacka.

Det handlar om Sågdammen, Hyttdammen och Nydammen, som kan ha anor ända från 1600-talet och för vilka Boliden har ansvaret i egenskap av markägare. Sågdammen ligger ungefär en kilometer väster om Saxdalen medan de två övriga finns inne i byn.

Man hoppas också att åtgärderna ska bidra till att förbättra vandringsmöjligheterna för vattenlevande organismer. Förutom att öka dammarnas säkerhet och stabilitet vill Boliden också byta en vägtrumma, nedanför Hyttdammen.

24/3-2012

Det var glada representanter för elva föreningar samt kommunen som i går kväll i Gonäs Folkets hus mottog bygdepeng och vindbonus. Längst fram till höger ses Göran Danielsson som är vd för vindkraftsbolaget. FOTO: PETER OHLSSON

13/4-12

De får vindbonusar på 240 000 kronor

GONÄS

Sedan 2006 har Stena Renewable Energy delat ut pengar till föreningslivet i kommunen.

I går kväll var det dags för utdelningen av årets "bygdepeng" och "vindbonus".

Elva föreningar samt kommunen fick dela på 240 000 kronor.

– Sedan 2006 har vi delat ut drygt en miljon kronor. IFK Grängesberg och Ljungåsen (kommunen) får bygdepeng enligt särskilt avtal. Den baseras på omsättningen från de fem vindkraftverken på Fjällberget.

– Vindbonusen är på 120 000 kronor och gäller de 12 verken på Saxberget, upplyser Göran Danielsson, vd för vindkraftsbolaget.

Väsmans Isseglarsällskap var en av mottagarna av vindbonus.

– De 10 000 kronorna kommer väl till pass när vi ska investera i en ny iceoptimist som det går att tävla med i VM. Den kostar kanske 15 000, 20 000 kronor, säger Claus Pedersen som är kassör i föreningen.

Man har cirka 40 medlemmar, vilket är en minskning jämfört med för några år sedan.

– Det beror nog på att det varit några dåliga vintrar. I år blev säsongen på Väsman bara cirka en månad lång, säger ordföranden Vivianne Karlsson.

De låter förstå att det här med isjakt är en häftig sport som fler borde prova på.

– Det är farten som är grejen och på Väsman kan vi komma upp i farter på 80, 90 kilometer i timmen. På andra håll och om det är optimala förhållanden kan man säkert komma upp i 140.

Häftig på sitt sätt är också Göteborgsbaserade Stena Renewable Energys satsning på vindkraft. De 17 verken i Ludvika kommun innebar en satsning på cirka 500 miljoner kronor.

– Vi har gått vidare med fler verk på andra ställen i landet. Just nu har vi 33 verk men håller på och bygger 53 verk. När de tas i drift kommer våra vindkraftverk att producera 0,6 terawattimmar vilket motsvarar årsförbrukningen av hushållsel i Dalarna, uppger Göran Danielsson.

Vindkraften är lönsam?

–Ja, medger han, och tillstår att enbart verken på Fjällberget och Saxberget genererar vinster på åtskilliga miljoner varje år.

Vad som kommer att hända när verken tjänat ut efter kanske drygt 20 år, vet han inte. Men mycket talar för att de ersätts med nya vindkraftverk som är avsevärt effektivare än de verk som snurrar på de två bergen i dag.

Torbjörn Granling
0240-882 08
torbjorn.granling@dt.se

FAKTA

De får pengar

Drygt 40 föreningar ansökte om bidrag. Dessa föreningar delar på vidbonusen om 120 000 kronor:

Väsmans isseglarsällskap (10 000 kronor), Rävhåla kulturförening (9 500 till köksinredning), Ludvika fotbollsklubb (20 000 till integrationsprojekt bland ensamkommande barn), Saxdalens byalag (6 000 för inköp av utrustning för marknadsföring), Saxdalens IF (8 500 för spång på Saxenleden), Ludvika orienteringsklubb (30 000 för renovering av klubbstuga), Grängesbergs sportfiskeklubb (10 000 till byggnation av förvaringshus för fiskfoder), Björnhyttans byalag (6 000 för ökad tillgänglighet i Björnhyttan), skolstyrelsen på Saxdalens skola (10 000 till skoltröjor och studiebesök) samt Grängesbergs hembygdsgille (10 000 underhåll av museibyggnad).

Föreslår utbyggnad av Björnhyttan 2013

LUDVIKA Ökad besöksfrekvens gör att en utbyggnad av Björnhyttans återvinningscentral är nödvändig. Det anser renhållningschefen Ola Nyström och tekniska kontoret håller just nu på att projektera för en utbyggnad av anläggningen.

Senast till midsommar ska man ha tagit fram ett förslag på hur "nya" Björnhyttan ska se ut och förhoppningen är att kunna sätta grävskoporna i marken nästa år.

Efter utbyggnaden kan "utsocknes" även få betala för sina besök, med hjälp av ett nytt passersystem där besökarna scannar in sitt körkort innan de åker in på anläggningen.

SIDAN 5

Seppo Vanninen är arbetsledare på Björnhyttans återvinningscentral. Han välkomnar en utbyggnad och tror att en sådan kan bidra till mindre köer och bättre flyt på anläggningen.

FOTO: JOHAN SÖRENSEN

24/4-2012

Boulesäsongen i gång i Saxdalen

SAXDALEN Boulegänget i Saxdalens PRO har haft vårens första träning.

Det var lite kallt, men inget fel på entusiasmen. Ingrid Johansson visade sig vara den mest förutseende deltagaren: Hon hade värmt sina klot i ugnen under en halvtimme i 50 grader.

Saxdalens PRO välkomnade två nya spelare som snabbt visade sig kvala in i laget: Lennart och Irma Stenkvist. Förhoppningarna om ett bra resultat 2012 är dörför stora.

Tisdag 17 april 2012

Hans Tommy Sandberg och Malin Sofia Larsson har köpt Ludvika Rävvåla 3:20, Stenbacksvägen 13 Saxdalen för 725 000 kr av **Sten Olof Strömberg**

LUDVIKA

GÅRD SAXDALEN

Liten gård/jordbruksfastighet, jakträtt m.m. Ca. 4 ha mestadels öppen areal, viss mindre del skog. Bostadshus, reijäl gäststuga/permanentboende, bastustuga/relax, ladugård med loft, gästrum, förråd, verkstad, garage, carport m.m. Alla byggnader i absolut toppskick! Perfekt läge på liten kulle, nära men ändå avskilt från bebyggelsen. Sjönära.

ADRESS KALLHAGVÄGEN 3 **UTGÅNGSPRIS** 785 000 KR
BOAREA 7 ROK + GÄSTSTUGOR **TOMT** 39 700 KVM
VISAS LÖRD. 12/5. TID BLIR UTANNONSERAT
MÄKLARE RALPH BLOMMÉ 0240-56 42 12

1 April 2012

21/4-2012

mma Broberg från Saxdalen får Paljakapriset

KA

eslutade Ludvika kommuns kultur- och förvaltning vem som får årets Paljakapris, elas ut i samband med invigningen av Dan ssonveckan.

d fyra nominerade utsågs 24-åriga Emma rg från Saxdalen och nu verksam i Stock-

priset grundar sig på allad bygdepeng, del stning för den el som vindkraftverket på Paljakaberget årligen inbringar.

Syftet med priset är att uppmuntra unga kulturutövare som verkar i Dan Anderssons anda. Förslag till pristagare kan lämnas in av allmänheten och juryn får också lämna förslag. I år fanns möjlighet att lämna förslag fram till den 30 mars.

Fyra personer nominerades: Elinor Brolin, 17 år, boende på Laggarudden. Hon spelar och sjunger och brukar tolka Dan Andersson. Vidare Tobias Olsson, 20 år, från Sunnansjö som är musiker och sjunger och har en stor musikalisk bredd. Christine Tomtlund 30 år, från Björnhyttan sysslar med hantverk och värnar om djur och natur, som Dan Andersson älskade så mycket.

Och till slut vinnaren, Emma Broberg, 24 år, från Saxdalen och numera verksam i Stockholm. 2005 och 2006 var hon med i Sommarorkestern. Därefter har hon medverkat i många olika sammanhang där hon oftast spelat gitarr och sjungit. Men hon spelar även andra instrument och 2007 ställde hon ut fotografier på Saxdalens bibliotek under Kulturlovet.

Fotointresset har hon kvar och bland annat har hon fotograferat personer i Grangärde finnmark, som är starkt förknippad med Dan Andersson.

Paljakapriset delas ut i samband med invigningen av Dan Anderssonveckan lördag den 28 juli och prisutdelare är Marcus Birro.

Frank Elfstedt

Jörgen Heij
Grattis på 50-årsdagen världens bästa pappa/svärfar! Önskar Jacqueline, Josefina och Per, Julianna och Erik

3 maj

Valborgsmässofirande i Saxdalen

SAXDALEN Valborgsmässofirandet i Saxdalen, som varje år samlar en stor publik, sker som vanligt vid sjön Saxens strand.

Samling sker vid skolan klockan 19.30 där den jättelika snögubben, tillverkad av Ulf Holm, fraktas i traktorkortege genom byn tillsammans med traktens barn, för att sedan placeras uppe på brasan; ursprungligen en schweizisk tradition som symboliserar vinterns uttåg.

Vid brasan framträder sedan Saxdalens Manskör med vårsånger för 32:a gången i följd.

Årets vårtalare är Åke Åhlström och firandet avslutas som vanligt med ett fyrverkeri.

30/4-12

Therese och Pär-Magnus, Ludvika, fick den 24 april en flicka som heter Agnes. Hon vägde 3380 gram och var 48 cm lång. Stolta syskon är Ida och Filip.

Jakobsson.

LUDVIKA - Saxdalen

Utgångspris: 475.000:-
93 + 6 kvm. Tomt 5.755 kvm.
Adress: Gamla Gruvvägen 8
Visas lördag 12/5 kl 14.00-14.45
1½-plansvilla i Saxdalen. 5 rum och kök. Vidbyggt garage. Förrådsbyggnad med gästrum. Vedbod med vidbyggd carport. Växthus. Jordkällare. Stor fin trädgårdstomt med damm på.
Webbnummer: 2370-10895

GRÄNGESBERG

Drygt 200 personer hade bänkat sig i Cassels för att uppleva söndagskonserten med musikkåren och Saxdalens manskör. Sångsolist var Per Andersson.

Saxdalens Byalag

Städdag 12 maj 2012

vi träffas vid skolan

kl 10.00

4 maj 2012

Målaren Lars Andersson i full färd med att fräscha upp i en av de nygamla lägenheterna.

Huset på adressen Oxbrovägen 16 har tolv lägenheter och byggdes 1964.
FOTO: JONATAN SVEDGÅRD

Dags för inflyttning i nygamla lägenheter

SAXDALEN

Det fejas och fixas i och runt huset och i fyra av lägenheterna har redan hyresgäster flyttat in.

Visst blev det liv igen i det tidigare pensionärs- och kategoriboendet vid Oxbrovägen i Saxdalen.

Efter att kategoriboendet för missbrukare stängde sommaren 2009 har fastigheten med tolv lägenheter varit ett bekymmer för ägaren Ludvikahem. Huset har varit ute till försäljning, men när det inte blev någon affär gjordes det förra sensommaren ett försök att öppna lägenheterna för hyresgäster.

» Jag flyttade in för en vecka sedan.
ELIN DUFSTRÖM

På första försöket blev det inte tillräckligt många napp, men nu tycks lyckan ha vänt för Ludvikahem.

Tidningen kunde under torsdagen inte få någon officiell kommentar från företaget på hur många av de tolv enrummarna som nu är uthyrda, men klart är i alla fall att inflyttning nu har skett i fyra av lägenheterna.

Först in var 21-åriga Elin Dufström, från grannbyn Sunnansjö.

– Ja, jag flyttade in för en vecka sedan och trivs jättebra.

Det är hennes första lägenhet och hon har väntat på den en tid.

– **Jag anmälde** mitt intresse i höstas, men fick sedan veta att det inte blev något. Sedan hörde Ludvikahem av sig igen i början av året och undrade om jag fortfarande var intresserad och det var jag ju.

Hon flyttade i en av två lägenheter som är lite större (49 kvadratmeter) än de andra (40 kvadratmeter), vilka har en månadshyra på cirka 2 800 kronor.

Nu pågår rustning av fler lägenheter i huset och även gården fräschas upp.

– Jag har varit här och jobbat i ungefär en månad, berättar målaren Lars Andersson som arbetar för Miljönären.

Henrik Schmidt
0240-882 14
henrik.schmidt@dt.se

12 maj - 12

Städdag I lördags förmiddag, den 12 maj, kallade Saxdalens Byalag till allmän städdag i byn. Trots kyliga vindar ställer närmare 20 personer upp för att snygga upp efter vägarna i byn, nu när vintern äntligen släppt sitt grepp. En fylld släpkärra blev resultatet, för vidare transport till Björnhyttan. På bilden är det Inger och Jens som städar.
FOTO: PRIVAT

Plastsäckar delas ut för att sortera papper och plåt.
Hur fint det blev kan ses på saxdalen.se

Rävvåla 5:10
Såld: 2012-04-28
Pris: 0 kr
Taxv: Redovisas ej
K: Hamberg, Magnus Fredrik
S: Hamberg, Einar Richard

30/5-12

Söderbärke ångar på

VÄSTERBERGSLAGEN

Serieledande Söderbärke ångar på i PRO-boulen och vann i tredje omgången med 8–1 mot jumbolaget Saxdalen.

Resultat: Ludvika–Grängesberg 6–3, Morgårdshammar–Smedjebacken 3–6, Söderbärke–Saxdalen 8–1, Blötberget–Nyhammar 5–4.

Ställningen efter tre omgångar: 1) Söderbärke 6 poäng (+11), 2) Smedjebacken 4 (+3), 3) Blötberget 4 (+1), 4) Ludvika 4 (–1), 5) Nyhammar 2 (+1), 6) Morgårdshammar 2 (–1), 7) Grängesberg 2 (–3), 8) Saxdalen 0 (–11).

22/5-2012

Kommunala Solgärde:

Gottfrid Söderlund, 95, har bott på Solgärde sedan i julas och tycker att det är så bra det kan bli på hemmet. FOTO: CLAES SÖDERBERG

LUDVIKA/SUNNANSJÖ

DT: äldrevårdsenkät som gick ut i våras visade att saker som mat, stimulans och medbestämmande är något som läsarna värderar högt. Vad har cheferna, undersköterskorna och de äldre på kommunala Solgärde att säga om "sitt" boende? DT:s äldreteam tog reda på det.

Solgärde i Sunnansjö är Ludvika kommuns största äldreboende. Totalt bor där 57 pensionärer som tas om hand av 65 anställda.

Undersköterskan Ingrid Berg har jobbat på Solgärde i 16 år och trivs väldigt bra med både de boende och arbetskamraterna. Dialogen med ledningen fungerar också. Något hon särskilt framhåller är de olika ombuden på Solgärde, som inkontinensombudet och hygienombudet.

– Deras uppgift är att hålla sig särskilt à jour med det som är nytt på deras områden. De är noga med att vi får avsätta tid till detta. För personalen finns även ett ryggombud där vi har schemalagd tid.

> Bättre än så här kan det då inte bli.
> GOTTFRID SÖDERLUND, 95 ÅR

Undersköterskorna beskriver hon som "allskönskonstnärer", men att sköta tvätt och städning i lägenheterna tycker hon inte är något problem.

– Det är bra att det är samma människor som rör sig runt brukarna.

Däremot skötte vårdpersonalen även korridor- och källarstädning förr, men de invände att det tog för mycket tid från vårdarbetet. Och flyttstädning ska skötas av anhöriga.

Vad gäller arbetsbelastningen tycker Ingrid Berg att det är irrelevant att räkna antal anställda per brukare.

– I stället borde man tala om vårdtyngden. Om alla på en avdelning är uppe och går är vårdtyngden exempelvis låg. Men det är sårbart, det får inte hända mycket.

Gottfrid Söderlund, 95 år, har bott på Solgärde sedan i julas och har bara gott att säga om hemmet.

– Det är förbaskat bra. Skötseln är bra på alla håll och kanter. Nu för tiden är det ju bara på sådana här ställen man kan vara, och bättre än så här kan det då inte bli. Man blir ompysslad på alla vis.

Ansvariga är enhetschef Eva-Lis Åkergården-Stenman och biträdande enhetschef Helena Wallman.

Cheferna håller fram att Solgärde har kvar sin terapiverksamhet, med sociala aktiviteter och gymnastik och sedan många år har de ett samarbete med byns skolor och fritids.

Vad gäller trycket på personalen säger hon så här:

– Det är precis på gränsen.

Louise Sundström
023-935 57
louise.sundstrom@dt.se

FAKTA

DT:s äldrevårdsenkät

I DT:s äldrevårdsenkät var det några beröringspunkter som lyftes särskilt ofta i fritextsvaren.

Det är de som har legat till grund för våra intervjuer med chefer, personal och de äldre på boendena.

Dessa frågor lyfte DT:s läsarpanel fram i enkäten:

- Guldkant på tillvaron, till exempel att kunna få ett glas vin eller öl till maten.
- Husdjur.
- Hemlagad mat.
- Möjlighet att bo med sin partner.
- Personalen, till exempel att bemanningen är god och att cirkulationen är låg.
- Aktiviteter och stimulans.
- Sällskap, det sociala.
- Medbestämmande och påverkan.

"Man borde tala om vårdtyngden"

30/5-2012

Bengt Emil Johnsons operatext får urpremiär

OPERA

Strax före sin död hann Bengt Emil Johnson skriva klart texten till en ny opera. Musiken är skriven av Anders Eliasson från Borlänge.

På måndag har *Karolinas sömn* urpremiär när den nya konsthallen Artipelag invigs i Stockholm.

Karolinas sömn är ett beställningsverk av Kungliga Operan i samarbete med Björn Jakobson, mannen bakom företaget BabyBjörn och grundare av konsthallen Artipelag.

Operan handlar om fallet med Karolina Olsson från Oknö och hennes 32 år långa sömn. Författaren och poeten Bengt Emil Johnson från Saxdalen hann skriva klart de nio texterna i operan strax före sin bortgång i juli 2010.

– Vi kände varandra väl, jag och Bengt Emil, vi hade lätt att samarbeta. Händelsen med Karolina, att framställa den i ett verk passade oss. Det blev ingen rak berättelse, mer ett sätt att beskriva hennes tillstånd, de olika världar hon klev in i, säger tonsättaren Anders Eliasson som är född i Borlänge.

Han har uppmärksammats för en lång rad stora orkesterverk, bland dem prisbelönta och internationellt hyllade symfonier. Nyligen kom en bok om Eliasson, författad av Tony Lundman.

Han kallar verket för ett monodram, eftersom det bara finns en röst på scen och ingen kör.

Anders Eliasson, född i Borlänge, har tonsatt operan *Karolinas sömn.*

– Det tog lång tid från idé till färdigt verk eftersom Bengt Emil var ganska krasslig på slutet, och förra sommaren blev jag också sjuk, säger Anders Eliasson.

– Vi pratade mycket om idéerna till verket, att skapa en inre dramatik som beskriver tillståndet hon är i, säger Anders Eliasson som blev klar med tonsättningen i höstas.

Under våren knöts regissören Christina Ouzunidis och scenografen Johan Bergman till produktionen. Dirigent är Daniel Blendulf. Operan spelas in av Sveriges radio och kommer att sändas i P 2.

Den poetiska kammaroperan är skapat direkt för sopranen Lena Hoel och Kungliga Hovkapellet.

Idén till projektet kommer från Lena Hoel, som första gången fick höra talas om Karolina när hon såg en utställning med glaskonstnären Bertil Valliens manshöga glasskulpturer. Vallien hade läst om Karolina i en gammal tidningsartikel och skapat "de inneslutna" figurerna. Berättelsen om den unga kvinnan gick lätt att associera till det stillastående, frusna glasets värld. Vid urpremiären av operan på måndag visar två verk av glaskonstnären Bertil Vallien.

Poeten och författaren Bengt Emil Johnson, född 1936 i Saxdalen hann skriva klart librettot till *Karolinas sömn* innan han avled 2010. FOTO: MAJA SUSLIN/SCANPIX

Cecilia Ekebjär

Föreningar får pengar

LUDVIKA

Tekniska nämndens trafik- och lokalutskott hade i går möte och på ärendelistan fanns 24 punkter om bidrag till föreningar.

Utifrån alla önskemål hade trafik- och planutskottet arbetet fram förslag, som alla klubbades igenom vid mötet.

Bidrag betalas under juni ut till följande föreningar:

- Fredriksbergs Folkets husförening, driftbidrag 95 000 kronor.
- Saxdalens Folkets husförening, driftbidrag 70 000 kronor, expansionskärl 6 500 kronor.
- Norrbo Folkets husförening, driftbidrag 15 000 kronor.
- Nyhammar IOGT-NTO Enighet, driftbidrag 25 000 kronor.
- Nyhammars Folkets husförening, driftbidrag 100 000 kronor.
- Brunnsviks byggnadsförening, driftbidrag till Sörviks Folkets hus 43 000 kronor.
- Grängesbergs Folkets husförening, driftbidrag 90 000 kronor.
- Grangärde RRC, driftbidrag 35 000 kronor.
- Gonäs Folkets husförening, driftbidrag 40 000 kronor.
- Gräsbergs Folkets husförening, driftbidrag 30 000 kronor.
- Saxhyttans bystuga, driftbidrag 8 000 kronor.
- Grangärde byalag, driftbidrag 10 000 kronor, installation värmepump 2 000 kronor.
- E Cassels Arbetarefond, driftbidrag 450 000 kronor.
- Gensens bystuga, driftbidrag 3 000 kronor.
- Strömsdals hembygdsvänner, driftbidrag 2 000 kronor.
- Ulriksbergs bygdegårdsförening, driftbidrag 4 000 kronor.
- Kullens bystugeförening, driftbidrag 2 000 kronor.
- Rifallets bystugeförening, driftbidrag 2 000 kronor.
- Tyfors byförening, driftbidrag 4 000 kronor.
- Abborrbergs byalag, driftbidrag 2 000 kronor.
- Norrhyttans byalag, driftbidrag 5 000 kronor.
- Klenshyttans byalag, driftbidrag 4 000 kronor.

24/5-12

Frank Elfstedt
0240-882 17
frank.elfstedt@dt.se

16/6-12

Tre lag i bouletopp

VÄSTERBERGSLAGEN

Det är otroligt jämnt i toppen av PRO:s bouleserie.

Efter fem spelade omgångar har tre lag – Söderbärke, Smedjebacken och Blötberget – exakt samma poäng och "målskillnad".

Även femteplatsen delas på detta vis, då mellan Ludvika och Grängesberg.

Resultat, omgång 5: Söderbärke–Ludvika 5–4, Morgårdshammar–Nyhammar 5–4, Saxdalen–Smedjebacken 4–5, Grängesberg–Blötberget 2–7.

Ställningen: 1) Söderbärke, Smedjebacken och Blötberget 8 poäng (+9), 4) Morgårdshammar 6 (+3), 5) Ludvika och Grängesberg 4 (–7), 7) Nyhammar 2 (–1), 8) Saxdalen 0 (–15).

22/6-12

Blötberget i ensam serieledning

VÄSTERBERGSLAGEN

Efter sex omgångar av PRO-boulen är Saxdalen alltjämt utan poäng.

Desto bättre går det för Blötberget, som på måndagen tog en meriterande seger borta mot toppkonkurrenten Smedjebacken och gick upp i ensam serieledning.

Resultat, omgång 6: Nyhammar–Söderbärke 5–4, Ludvika–Saxdalen 5–4, Grängesberg–Morgårdshammar 6–3, Smedjebacken–Blötberget 4–5.

Tabellen: 1) Blötberget 10 poäng (+10), 2) Söderbärke och Smedjebacken 8 (+8), 4) Morgårdshammar 6 (+-0), 5) Grängesberg 6 (-4), 6) Ludvika 6 (-6), 7) Nyhammar 4 (+-0), 8) Saxdalen 0 (-16).

Iggesundsgänget´s

Janne Krantz

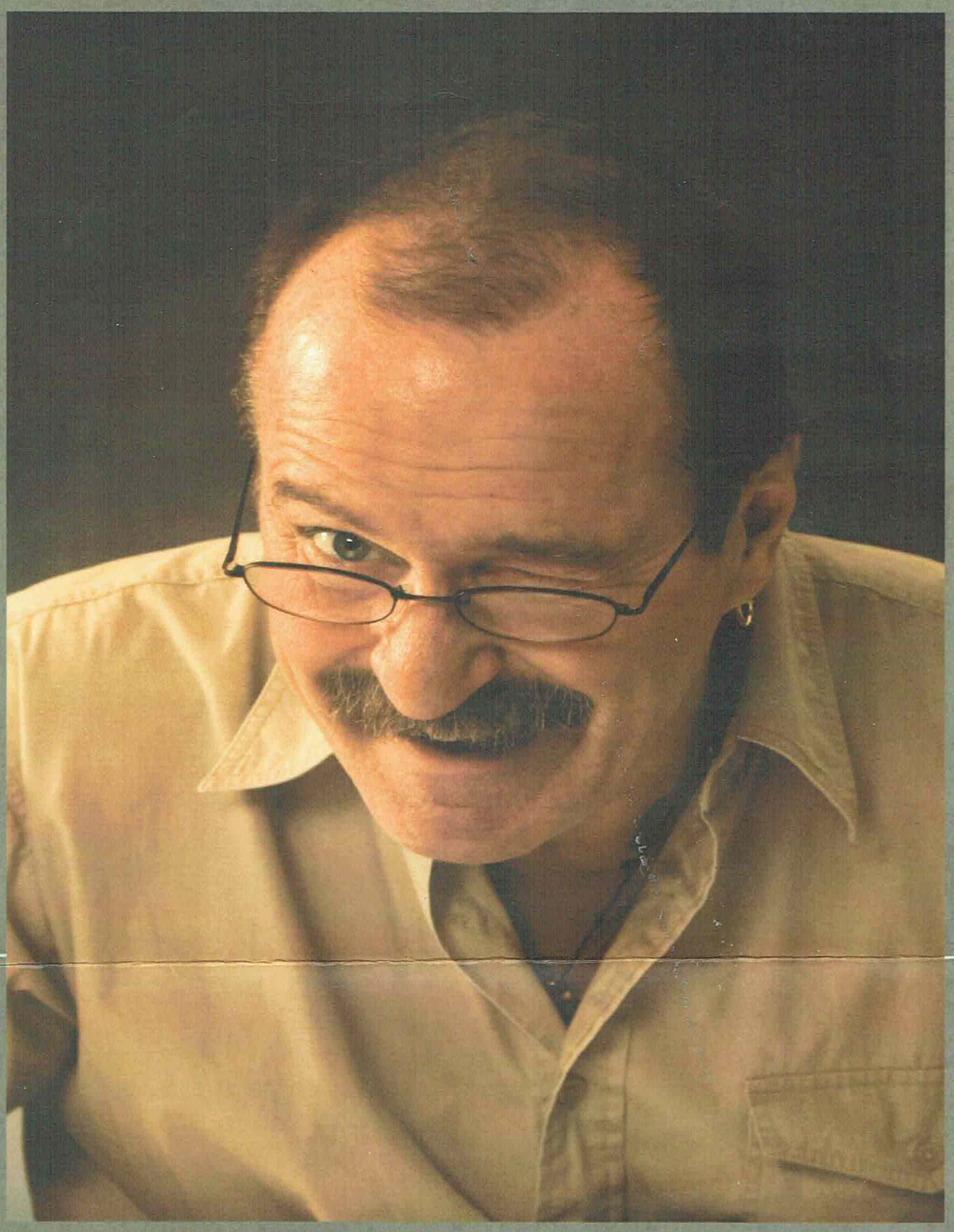

med

Sören Söderlund

Musikcafé
Saxdalens Folketshus

28/4 Kl 19:00

130:- inkl fika

Med arr: Studieförbundet Vuxenskolan

2012

Bybo klagar på förfallet i Saxdalen

SAXDALEN/LUDVIKA
Skrotupplag, skrotbilar och djurhållning under tveksamma omständigheter.

Så lyder en del av de kritiska iakttagelser som radas upp i en skrivelse till miljö- och byggkontoret.

– En del saker är kända hos oss sedan tidigare. Och det finns ett visst fog för klagomålen, säger miljöchefen Göran Eriksson.

Han tycker till och med att det är bra att myndigheten nu blivit påmind om miljöproblemen.

Att det sedan ges uppmärksamhet via tidningen menar miljöchefen är ännu bättre eftersom det skapar en press på dem som känner sig skyldiga.

Den som skickat in klagomålen är själv bosatt i Saxdalen och tycker det är hög tid att kommunen tar sitt ansvar "innan hela byn blir förstörd.".

– Uppenbarligen handlar det i alla fall om en person som inte är nöjd med hur det ser ut på sina håll, kommenterar Göran Eriksson.

På den klagandes lista finns vidare frågetecken kring en hörnfastighet där en container inretts för någon typ av verksamhet, vägsträckor med "privata vägbulor" och en åker där ett skrotupplag byggts upp.

I flera fall förekommer också det rena djurskydds-ärenden på listan.

Bland annat pekar den klagande ut en fastighet där ett garage i ett tätbebyggt område byggts om till häststall, och höns av en större ras som vistas i lådor utan tillgång till vare sig fönster eller sittpinnar.

> Uppenbarligen handlar det om en person som inte är nöjd med hur det ser ut på sina håll.
>
> GÖRAN ERIKSSON

Dessutom omnämns tolv stora hundar som hålls instängda i små hundgårdar. Enligt den klagande rastas inte hundarna i tillräcklig omfattning vilket medfört att hundgårdarna är fulla med avföring.

– I det fallet är det ärenden som inte hör hemma hos oss och kommer att skickas vidare till länsstyrelsens djurskyddsenhet.

Harri Sternljung
0240-882 02
harri.sternljung@dt.se

Rariteter i utställning

24 maj 2012

SMEDJEBACKEN
Under onsdagskvällen var det vernissage för veteranmotorcykelutställningen i Meken.

Bland rariteterna som visas upp finns bland annat en Surrac från 1917, tillverkad av fabrikör Hjalmar Sjöstrand i Räfvåla.

Utställningen arrangeras av Motorcykelhistoriska klubben i Västerbergslagen, vars ordförande Olle Ridelius fanns på plats under vernissagen för att presentera de totalt sex motorcyklar som har ställts upp i Meken.

Som det levande uppslagsverk han är berättade Olle Ridelius både ingående och underhållande om veteranmotorcyklarna.

Själv har han på senare år entusiasmerat sig för det brittiska motorcykelfabrikatet Velocette (existerade 1904–1968), men när han tvingas välja ut en favorit bland utställningens hojar lyfter han fram Surracen.

– Det var något av en mc-revolution när Hjalmar Sjöstrand presenterade den. Man fick köra den utan körkort, förklarar Olle Ridelius.

Motorcykeln tillverkades i Sjöstrands mekaniska verkstad på Oxbrovägen i Räfvåla på 1910-talet, men när motorcyklar på över 100cc blev körkortspliktiga på 1920-talet upphörde tillverkningen.

Hjalmar Sjöstrand (1886–1969) var något av ett tekniskt geni och konstruerade, patenterade och tillverkade maskiner av de mest skiftande slag.

Han var även en av de drivande krafterna bakom att Räfvåla 1948 bytte namn till Saxdalen.

Nostalgi likt denna finns det mer att ta del av i utställningen i Meken, som förutom själva motorcyklarna även samlar bilder och föremål som illustrerar mc-hobbyn.

Utställningen, som pågår fram till 2 juni, avslutas med den klassiska Dalarundan (före detta Dalarallyt), arrangerat av Motorcykelhistoriska klubben i Västerbergslagen.

Fotnot: Utställningen är stängd fredag–måndag på grund av bröllop i Meken. Öppettiderna som gäller under vecka 22 är tisdag–fredag 12–16 samt lördag 9–18.

Hampus Petersson

TV **WEBB-TV** på dt.se **Olle Ridelius berättar om Surrac.**

Sex motorcyklar och en Kroncykel med påhängsmotor ingår i utställningen i Meken. Närmast syns en Triumph Speed Twin 500cc från 1961.

En Norton 500T från 1953.

Motorcykeln Surrac tillverkades i Räfvåla på 1910-talet. På bilden en 280cc från 1917.

25/6-2012

Saxdalen får eget sommarprogram

SAXDALEN
Marknad, viskväll med Ewert Ljusberg och byns egen dag.

Det är en del av det program som Rävvåla kulturförening bjuder på under sommaren.

Den 2 juli blir det nypremiär för en lokal marknad vid Runnbergsgården, tänkt för lokala produkter och hantverk. Heidi Baier underhåller.

Fyra dagar senare, den 6 juli, bjuder föreningen in till Öppen scen i Valvet på Runnbergsgården för medlemmar.

Som en del i Dan Andersson-veckan kommer välkände underhållaren och vissångaren Ewert Ljusberg till Folkets hus i Saxdalen den 31 juli. Ellinor Brolin och Natalie Accord inleder kvällen.

Teknikutställning och lådbilsrace vid skolan blir det den 18 augusti.

25 augusti firas Saxdalens dag med en rad olika programinslag vid Runnbergsgården. Som vanligt kommer Saxdalsbäbisen att uppmärksammas och Rävvålakroken delas ut.

Torbjörn Svensson

Blötberget fortsatt i topp

27/6-12

VÄSTERBERGSLAGEN I måndagens omgång av PRO-boulen befäste Blötberget sin serieledning via 6-3 borta mot Ludvika.

Smedjebacken jagar närmast bakom, och i den andra änden av tabellen ligger det fortsatt poänglösa Saxdalen fast förankrat.

PRO-boulen tar nu sommaruppehåll till augusti.

Resultat, omgång 7: Smedjebacken-Grängesberg 5-4, Nyhammar-Saxdalen 6-3, Söderbärke-Morgårdshammar 4-5, Ludvika-Blötberget 3-6.

Tabellen efter avslutad våromgång: 1) Blötberget 12 poäng (+13), 2) Smedjebacken 10 (+9), 3) Söderbärke 8 (+7), 4) Morgårdshammar 8 (+1), 5) Nyhammar 6 (+3), 6) Grängesberg 6 (-5), 7) Ludvika 6 (-9), 8) Saxdalen 0 (-19).

Olle Ridelius berättar om när Gösta Ekman flydde från polisen på motorcykel i Hasse & Tages festliga film Picassos äventyr. Hojen Gösta Ekman använde var av samma modell som den Olle Ridelius grenslar på bilden – en Harley-Davidson 350cc från 1928.

FOTO: JONATAN SVEDGÅRD

Vår kära
Lillemor Blom Paalo
* 6 april 1937
Ullnäsnoret
27 juni 2012
LENNART
Hans och Kattis
Ida, Emma
Lars och Maria
Emil, Lina
Andreas, Amanda
Släkt och Vänner
—
Stilla kom döden
kom som en vän
Tog Dig i handen
och förde Dig hem.

Begravningsgudstjänsten äger rum i Grangärde gravkapell den 19 juli kl. 14.00. Tänk gärna på Diabetesfonden 900901-0.

SAXDALEN **Lillemor Blom Paalo**, Saxdalen, avled den 27 juni vid en ålder av 76 år.

Hon var född och uppvuxen i Sunnansjö.

Lillemor har arbetat vid Philipssons i Sollentuna och även vid Ala Bil i Ludvika.

Redan innan hon blev pensionär började hon engagera sig i handikapprörelsen och engagemanget blev sedan allt större. Bland annat var hon verksam inom Diabetesförbundet både lokalt i Ludvika och på distriktsnivå, men även inom Personskadeförbundet RTP.

Lillemor var också verksam i den lokala reumatikerföreningen, bland annat som kanslist.

Under mer än tio år var hon sekreterare i Vasaorden i Ludvika.

Vad är bäst med Ludvika-festen?

2/7-12

Alma Wallman, 8 år, Saxdalen:
– Jag tror att Zillah och Totte är roligast.

Katarina Jansson sålde svagdricka, en affärsidé som expanderat sedan hon började tillverka drycken hemma i köket. "Så det är jättekul", konstaterade hon och berättade att hon till och med måste säga nej till beställningar eftersom hon har så mycket att göra.

FOTO: JANNE ERIKSSON

En lyckad premiär i Rävvåla

SAXDALEN

Strålande solsken, hemlagade godsaker och berättelser om den gamla lanthandeln mötte de som besökte Runnbergsgården under premiärkvällen.

Rävvåla Kulturförening anordnade nämligen sitt första arrangemang för i sommar och det blev lyckat – ett hundratal personer kom till gården för att umgås.

Ola Hagfall sålde böcker och berättade för besökarna om handelns historia.

"Räfvåla Rågknäcke" gick åt som smör i solen. Det är Sofia Olsson och hennes mamma Gunilla Kindmark som maler råg, bakar brödet och sedan säljer det tillsammans.

Under måndagskvällen var det härlig stämning vid Runnbergsgården, dit ett hundratal personer kommit för att bland annat höra Heidi Baier sjunga. Det är Rävvåla Kulturförening som anordnar olika evenemang på gården och föreningens kassör Åke Åhlström var nöjd med kvällens uppslutning.

– Jag tycker att det är bra. Vi har fått in 95 vuxna, konstaterade han strax efter klockan 18, då evenemanget pågått i lite mer än en timme.

"Hejsan allihop. Det är roligt att få vara här", sa Heidi Baier när hon intog den gräsbevuxna "scenen".

Åke Åhlström har varit föreningens kassör i tio år och berättade att de har anordnat dessa marknadsdagar i åtminstone fem, sex år nu.

– Vi har kallat det byggnadsvårdsdag tidigare, förklarade han innan han återigen tog emot några nyfikna besökare som bytte en slant mot en fikabiljett vid entrén.

Vid Runnbergsgården fanns det bland annat möjlighet att titta in i byns första lanthandel från 1933, vars återupptäckt bidrog till att Rävvåla Kulturförening bildades för elva år sedan. Inne i butiken stod föreningens Ola Hagfall och berättade om handelns historia, att affären ser ut som den gjorde 1933.

– Det var precis som om de gått på lunch.

På området såldes det saft, svagdricka, pelargoner, målarfärg och annat. Den sista förpackningen med "Räfvåla Rågknäcke" tog slut långt innan kvällens arrangemang gjorde det.

– De går ju åt som smör. De tar slut direkt, konstaterade Sofia Olsson, som sålde brödet tillsammans med sin mamma Gunilla Kindmark.

De har även bakat det och malt rågen tillsammans.

– För att få den ultimata rågsmaken, förklarade Gunilla Kindmark.

En bit längre bort tog Livia och Alvin Jansson tillvara på de springvänliga ytorna medan deras föräldrar, Fredrik och Louise Jansson, passade på att koppla av i gräset.

– Det är jättetrevligt, mysigt. Kul för barnen också, sa Louise Jansson om arrangemanget innan hon riktade blicken mot mikrofonen, där Heidi Baier skulle framföra visor.

Therése Larsson
0240-882 01
therese.larsson@dt.se

De går ju åt som smör

SOFIA OLSSON

FAKTA

Rävvåla Kulturförening

Rävvåla Kulturförening bildades 2001. Detta i samband med att byns första lanthandel, som öppnade 1870 och stängdes 1933, "återupptäcktes". Föreningen förvaltar den del av Runnbergsgården som omfattar den gamla lanthandeln och genom ideella insatser har stora arbeten med att restaurera och återställa byggnader till ursprungligt skick genomförts. Arbetet fortsätter ständigt. Varje sommar är det visning av affärslokalen i samband med diverse arrangemang som anordnas. Rävvåla Kulturförening har även en ambition att "återöppna" Saxdalens Museum, som med sin stora samling av kulturföremål från Rävvåla/Saxdalen, tills vidare lagts i malpåse.

Källa: www.saxdalen.se

28 april -12

Miljoner på väg – till föreningar

Gräsberg lägger pengar på underhåll ■ Vissa föreningar blir nollade

LUDVIKA KOMMUN

129 vägföreningar får dela på 2 479 832 kronor. Kommunens trafikutskott tog beslutet i veckan.

Men ytterligare cirka 500 000 kronor ska fördelas.

– Dels är det ett 20-tal föreningar som ännu inte kommit in med ansökningar eller att vi inte har hunnit behandla ansökningarna. Dels är en del pengar reserverade för akuta åtgärder.

– I fjol fick bland annat Munkviksvägen, Sörvik-Brunnsvik och Ulriksberg pengar till akuta åtgärder, säger Christer Lindberg, projekteringschef och tillika kommunens trafikexpert.

> Man reagerar när man ser vilka bidrag andra föreningar får.
>
> JAN-OLOV ERIKSSON, ORDFÖRANDE FÖR KUNTBERGSVÄGEN

Grangärde-Nyhammar och Fredriksberg är de föreningar som tilldelas mest pengar; 240 000 kronor vardera. De flesta får nöja sig med några tusenlappar och dit hör Gräsberg-Nybrottet som får 4 691 kronor.

– Vi ansvarar för en del av Gillermarksvägen, från norr om gamla stationen i Gräsberg och därifrån på en sträcka om cirka 1 100 meter, berättar ordföranden Göran Olsson.

Efter sträckan finns nio fastighetsägare som bor här året runt samt ett halvdussin fritidshus. Föreningen får också en del statliga bidragspengar från Trafikverket.

– Pengarna brukar räcka till löpande underhåll som grusning och kanske någon skrapning samt snöröjning. I år blev det mindre snöröjning så nu har vi mera pengar över till grus.

– En helgdag i maj brukar vi ha en arbetsdag när vi tillsammans utför åtgärder efter vägen, bland annat buskröjning, uppger Göran Olsson.

Nävbackens vägsamfällighet i Saxdalen och Kuntbergsvägens vägsamfällighet mellan Telningsberg och Hoberget har inte fått en enda krona i kommunalt stöd de senaste fem åren.

– Kuntbergsvägen har statsbidrag som täcker nästan hela kostnaden samt stor kassabehållning. Nävbacksvägen får inget bidrag därför att de klarar sig på statsbidrag, förklarar trafikutskottets sekreterare Kerstin Ohlsson.

Jan-Olov Eriksson, ordförande för Kuntbergsvägen, låter förstå att han är lite besviken på kommunen. Vi kan kalla det för undertryckt ilska, säger han.

– Man reagerar när man ser vilka bidrag andra föreningar får. Men jag förstår också hur de resonerar när man som vi har någon krona i kassan. Vi kommer att fortsätta söka bidrag varje år. Man vet aldrig, rätt som det är kan ju kommunen bli stenrik.

Kuntbergsvägen mäter 8 750 meter och går från länsväg 245 (Fredriksbergsvägen) och upp till Hoberget. Efter vägen finns tre året runt-hushåll och minst elva fritidshus. Föreningen får närmare 100 000 kronor i statsbidrag.

– Vägen korsar gamla Grangärde och Säfnäs socken och efter vägen finns gamla kulturminnen som Björndalssågen och Björndalsgruvan. Och efter vägen går den sägenomspunna Pajsoån – det här är Dan Andersson-marker till hundra procent, framhål-

Persbo-Vaskarbo	0	20 979	18 462	20 559	0
Saxhyttan-Karlsänge	10 268	10 268	9 035	10 062	9 549
Sunnansjö	220 000	200 000	176 000	215 600	130 200
Drafsen	–	12 289	0	13 799	7 870
Grangärde-Nyhammar	240 000	220 000	220 000	215 600	158 100
Mjölnarbacken	9 200	5 552	8 083	9 016	8 556
Fredriksberg	240 000	220 000	176 000	98 000	139 500
Burens	0	0	6 227	0	3 668
Hillbo	6 660	0	0	6 527	0
Blötberget	120 000	120 000	87 152	97 055	92 103
Rämshyttan	21 686	13 986	12 308	13 706	13 007
Örnnäset-Stormatsbyn	6 938	6 938	5 770	6 799	4 936
Norstorp-Dalkarsberg	26 363	26 363	21 351	25 835	24 517
Mörtasågen	17 427	17 427	15 336	17 078	16 207
Låsen	–	0	0	17 731	16 826
Malmbergsåsen	–	13 595	13 366	13 220	5 882
Skeppmora	48 585	48 585	42 754	47 613	45 184
Håksberg-Landforsen	80 000	100 000	132 000	98 000	74 400
Brunnsvik-Sörvik	150 000	220 000	220 000	215 600	211 00
Björnhyttan – Ljungåsen – Olsjön	30 580	30 580	26 910	0	0
Bredberget	11 810	11 810	15 503	12 622	11 978
Rämskvarn	6 349	2 195	4 168	8 050	7 639
Saxdalen	150 000	140 000	176 000	215 600	186 000
Ljungåsen – Rönnberget	8 000	8 000	7 040	0	0
Gränsgruvevägen	4 461	5 328	3 724	5 221	2 770
Fröjdberget	–	0	0	10 715	10 168
Biskopsnäset	0	0	0	0	13 936
Nyckelmyra	0	0	36 435	15 882	0
Laxsjön-Nyfallet	0	0	3 315	10 637	14 452
Klenshyttan	30 449	32 118	0	0	0

Rävvåla kulturförening inbjuder till

VALVETKVÄLL

Runnbergsgården

Fredag 6 juli 19.00

Sång, musik och glada tillrop av

”Han Jansson”

Musik och underhållning av föreningens eget

Hafsband

En entrétallrik med lite smått & gott samt dryck serveras
till en kostnad av 80 kronor.
Öl och alkoholfritt med tilltugg kan köpas under kvällen.

Medlemskap måste tecknas i förväg för kvällens träff.
Plusgiro 1379521-6 Familj 75:- enskild 50:-

Varmt välkomna!
Rävvåla Kulturförening

Studieförbundet
Vuxenskolan

12/6-12

Det var en på samma gång imponerande, tung och långsam transport som passerade genom Saxdalen på tisdagskvällen.
FOTO: LARS-ÅKE WETTERCRANTZ

Jättetransport tar flera dygn

NYHAMMAR/SAXDALEN

På tisdagseftermiddagen inleddes en jättetransport från Empower Nyhammars bruk till hamnen i Västerås.

– De är nog inte framme förrän på torsdag eftermiddag, säger Jan Wennerström, försäljningschef i Nyhammar.

Det som transporteras till Västerås är två kvarnmantlar med de imponerande måtten sex meter i ytterdiameter och med en höjd på 4,3 meter.

– Vi fick ordern från Outotec i Australien i december 2011. Outotec har i sin tur sålt kvarnarna till Sissingue Gold som har en guldgruva i Elfenbenskusten, upplyser Wennerström.

För Nyhammarsföretaget var ordervärdet på de två kvarnarna cirka 3,5 miljoner kronor. I Nyhammar jobbar närmare 40 personer och försäljningschefen konstaterar att tillverkningen av kvarnarna numera nästan är en mer okomplicerad procedur än transporten.

– Vajerräcken efter de stora vägarna räddar liv och är bra på många sätt. Men för oss är vajerräckena mindre bra. Ska vi transportera kvarnar med en diameter på sex meter så behöver vi också ha skyddsavstånd på kanske en meter på varje sida. Då blir det för trångt på vägar med vajerräcken, vi kan till exempel inte åka på riksvägen mot Borlänge.

På samma sätt förhåller det sig med riksvägen mot Västerås och därför får man köra efter mindre vägar, till och med skogsvägar. Från Nyhammar gick transporten mot Sunnansjö och vidare mot Saxdalen som passerades på tisdagskvällen.

– Många kablar som korsade vägen måste lyftas för att den höga transporten skulle komma fram, berättar Lars-Åke Wettercrantz som påpassligt var ute och fotograferade transporten

> » För oss är vajerräckena mindre bra.
> JAN WENNERSTRÖM

Därefter skulle man svänga in på vägen mot Gonäs.

– Det är ett väldigt pusslande med transporterna. En anledning till att transporterna tar så lång tid är ju att vi måste åka före med en bil och spärra av en vägsträcka för övrig trafik så transporten kan komma fram, noterar Jan Wennerström.

Torbjörn Granling
0240-882 08
torbjorn.granling@dt.se

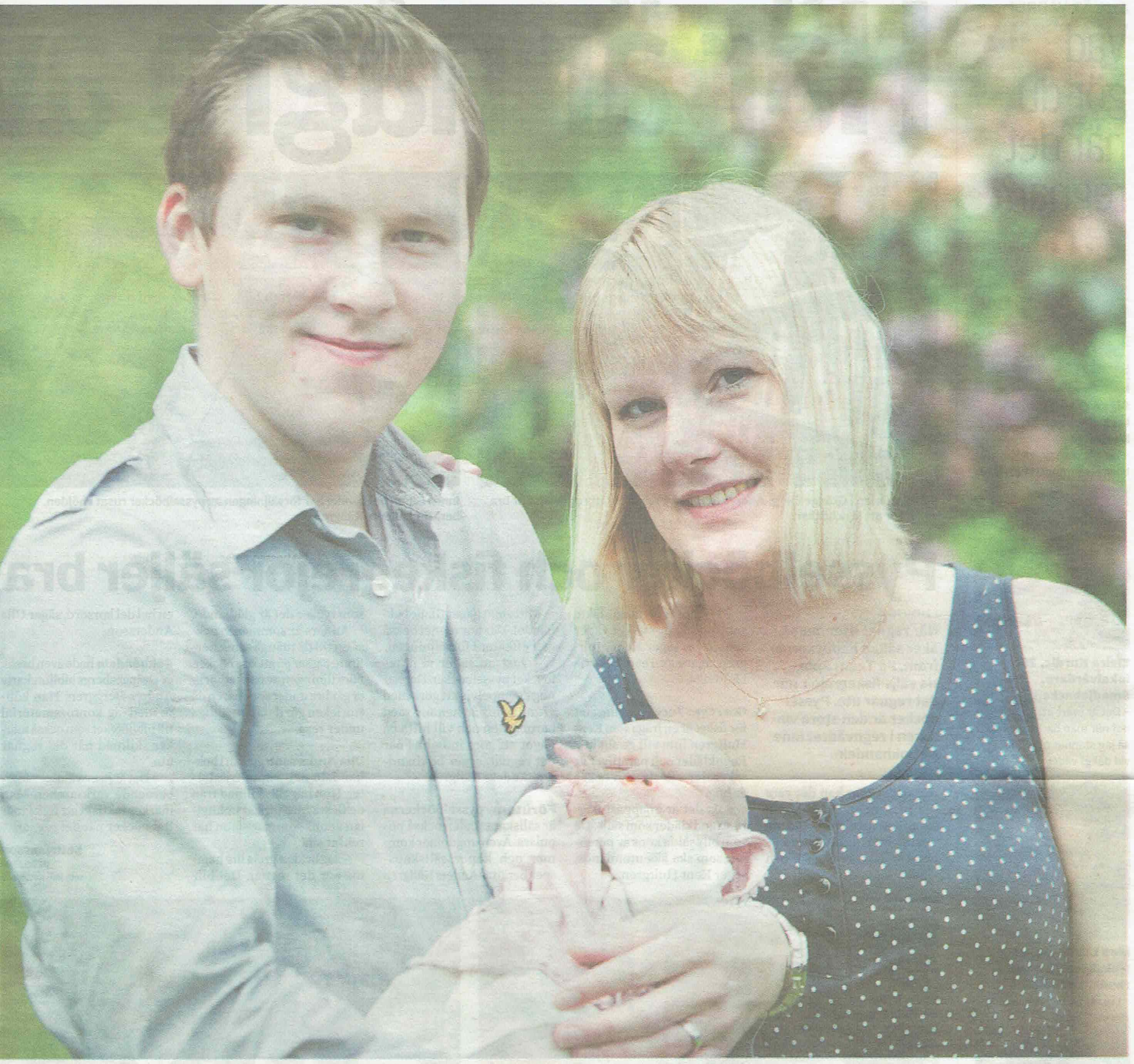

Årets Saxdals-bäbis heter Lova och bor på Limslagarvägen tillsammans med pappa Hampus Petersson och mamma Linda Falk. FOTO: JONATAN SVEDGÅRD

Lova är årets Saxdals-bäbis

SAXDALEN

När Saxdalens skola år 2004 hotades med nedläggning på grund av för dåligt underlag fick byalaget idén att införa Saxdals-bäbisen.

Sedan dess har det varje år på Saxdalens dag utsetts ett datum som det sedan har gällt för havande föräldrar att komma så nära som möjligt.

Evi Andersson, ordförande i byalaget, säger att tävlingen inte har gett någon direkt effekt men gläds självklart åt att skolan trots allt är kvar.

Nästa år har det gått tio år sedan den första Saxdalsbäbisen firades, ett jubileum som kommer att få innebära slutet för traditionen.

– **Då hoppas** vi på att under Saxdalens dag kunna samla alla barn som har blivit Saxdals-bäbisar genom åren.

Datumet att pricka i år var satt till den 8 juni och förra veckan, torsdagen den 5 juli, kom årets Saxdals-bäbis till världen. Lova, som bor på Limslagarvägen tillsammans med mamma Linda Falk och pappa Hampus Petterson, tog hem titeln med fyra dagar till godo på närmaste konkurrent. Den lilla familjen trivs bra i det suterränghus dit de flyttade förra året och säger att de kommer att bli kvar i Saxdalen.

– Det är lugnt och skönt här. Allt finns på samma ställe och det är ju trevligt med en pizzeria, konstaterar pappa Hampus, som ursprungligen kommer från Motala.

Mamma Linda, med rötterna i bygden, berättar att de har nära till dagis och skola som ligger ungefär 500 meter hemifrån.

Lova är en nöjd liten tjej som inte gör något större väsen av sig. Pappa Hampus Petersson menar att han kan räkna på fingrarna hur många gånger hon har skrikit.

– Hon sköter sig själv och äter och sover som hon ska, säger mamma Linda Falk.

På fredagseftermiddagen kom Evi Andersson och uppvaktade Lova med blommor, ett fårskinn från Mosstorpets fårgård samt ett unikt kort skapat av Agneta Frejd vid Disponentparken i Grängesberg. Nästa gång strålkastarna riktas mot Lova är under Saxdalens dag då hon bland annat kommer att få motta en check från lokala sponsorer.

> Hon sköter sig själv och äter och sover som hon ska.
>
> LINDA FALK, MAMMA TILL ÅRETS SAXDALSBÄBIS

Evi Andersson berättar att Lova är byns sjätte nytillskott för året. Under våren har det bland annat fötts ett tvillingpar och fler barn är att vänta under sensommaren och hösten.

– Rekordet är 14 bebisar på ett år. Det är mycket i ett litet ställe som Saxdalen.

Förhoppningar finns från Evi Anderssons sida om att Saxdals-bäbisarna kommer att ses i framtiden, kanske rent av i vuxen ålder. Vad byalaget hittar på för något i stället för den tradition som nu går ur tiden är ännu inte bestämt.

– Det enda vi vet är att vi vill hitta på något nytt.

Ellen Nordin
0240-882 00
ellen.nordin@dt.se

FAKTA

Saxdals-bäbisar

2004: Gustav (Märit Heij, Magnus Rosén)
2005: Aron och Engla (Marita Mosshäll, Anders Nykvist)
2006: Rasmus (Anna Runnberg, Mattias Larsson)
2007: Leah (Annika och Christian Johannesson)
2008: Neo (Katharina och Jonas Holm)
2009: Lucas (Johanna och Micke Eriksson)
2010: William (Linda Johansson, Fredrik Saarinen)
2011: Theodor (Malin Eriksson, Kalle Blomberg)
2012: Lova (Linda Falk, Hampus Petersson)

Årets Saxdals-bäbis

FOTO: JONATAN SVEDGÅRD

SAXDALEN Lova, den nionde Saxdals-bäbisen, tog hem titeln med fyra dagar till godo på sin närmaste konkurrent. I går blev hon och hennes föräldrar, Hampus Petersson och Linda Falk, uppvaktade av byalagets ordförande Evi Andersson.

SIDAN 5

13/7-12

80 är för hög hastighetsgräns här efter Saxdalsvägen, anser Benny Johansson. Han vill att myndigheterna beslutar om sänkt hastighetsgräns till 60 på hela sträckan mellan Saxdalen och Sunnansjö. FOTO: JONATAN SVEDGÅRD

80-skyltarna byts ut mot 60-skyltar om Benny Johansson får gehör för sina önskemål. FOTO: JONATAN SVEDGÅRD

Benny vill att hastigheten sänks

SAXDALEN

Benny Johansson flyttade till sitt hus utefter länsvägen mellan Saxdalen och Sunnansjö för tre år sedan.

Sedan dess har han sett den tunga trafiken på vägen eskalera och han vill nu få ner hastigheten till 60 kilometer.

Tidigare hade sträckan mellan Saxdalen och Sunnansjö en satt hastighet på 90 kilometer.

Efter nya EU-direktiv sänktes hastigheten till 80. Det finns vissa partier efter vägen som är sänkta till 60, men där Benny Johansson bor är det en cirka fem kilometer lång sträcka där 80 är det som gäller.

– Jag vill egentligen ha 60 från Saxdalen och hela vägen bort till Sunnansjö, säger Benny Johansson.

Vägen är dessutom en "Väsman runt"-led och på sommaren uppskattar han att det är 50 till 100 cyklister som far förbi varje dag.

– Det är ju inte så perfekt att det står en 80-skylt med en "Väsman runt"-skylt under. Man kanske skulle kunna sänka 1 maj till 1 september då det är som mest cyklister och folk på vägarna.

Benny Johansson har också sett en ökning av långtradare som väljer Saxdalsvägen.

– På grund av gps:er tar många långtradare den här vägen då det blir närmare, säger han.

Benny Johansson är djurägare och har getter på båda sidorna. Men när det är dags för dem att flytta från ena sidan vägen till den andra, ja då är det svårt att bara gå över med djuren på grund av sträckans höga hastighet.

– Djuren får åka bil över vägen.

Tjänstemannen vid länsstyrelsen som handlägger frågor om hastighetsgränser, har semester. Kommunen kommer att få yttra sig över en eventuell ansökan om sänkt hastighetsgräns. Kommunens trafikexpert Christer Lindberg vill inte nu ha några synpunkter angående Benny Johanssons önskemål. Kommer det en ansökan får man åka ut och göra en bedömning på plats, konstaterar Lindberg

> » På grund av gps:er tar många långtradare den här vägen.
> BENNY JOHANSSON

Beatrice Åström
0240-882 00
beatrice.astrom@dt.se

SAXDALEN På måndagskvällen anordnade Rävvåla kulturförening årets första evenemang vid Runnbergsgården. Solen sken och ett hundratal besökare var där för att umgås, fika och se Heidi Baier uppträda. Det var inte så många barn som besökte gården, men de som kom dit hade kul. Livia och Alvin Janssson till exempel, som passade på att utnyttja gräsmattan till lite bus medan deras föräldrar kopplade av i gräset. SIDAN 5

En rolig premiär

13/7-12

Hampus Petersson och Linda Falk, Saxdalen, fick den 5 juli en dotter som ska heta Lova. Hon var vid födseln 49 cm lång och vägde 2860 gram.

Vår älskade
Inga-Lill Heed
* 27 februari 1947
har hastigt lämnat oss i stor sorg och saknad, men de ljusa minnena lever kvar.
Grängesberg/ Kil
6 juli 2012
BARN
Barnbarn
Syskon med familjer
Övrig släkt och vänner

Tack för vad Du givit
Tack för vad Du var
Tack för ljusa minnen
som Du lämnat kvar

Begravningsgudstjänsten äger rum i Grängesberg kyrka torsdagen 26 juli kl. 12.00. Efter akten inbjudes till minnesstund i Församlingssalen. Svar om deltagande önskas till Fonus tel 0240-10503 senast 24/7. Vårdig klädsel.

Vår kära Mor
Gunborg Danielsson
* 22 februari 1927
har nu fått ro
Ludvika 10 juli 2012
Yvonne och Sören
Nicklas med familj
Carina
Per-Eric
Släkt och vänner

Kära lilla Mamma, nu
är Din strävan slut
All smärta den är borta
och Du får vila ut
För allt vi vill Dig tacka
för kärlek rik och stor
För omsorg och all möda
tack kära lilla Mor.

Begravningen sker i kretsen av de närmaste.

Lars-Erik Forsberg och Maria Helena Byström har köpt Ludvika Rävvåla 45:1, Malbacksvägen 21 Saxdalen för 180 000 kr av **Gottfrid Söderlund**

Åsa Christina Qvarfordt har köpt Ludvika Rävvåla 1:24, Bybovägen 5 Saxdalen för 260 000 kr av **Aarre Ensio Kirsilä**

31/7-12

Bengt Andersson, Limslågarvägen 1, Saxdalen, får bygga ut ett uterum med 20 kvadratmeter.

Bengt Bjarne Hoxell och Anette Maria Cristina Hoxell har köpt Ludvika Sunnansjö 82:12, Ullnäsvägen 8 Sunnansjö för 275 000 kr av **Gunnar Berglund**

31/7-12

31/7-12

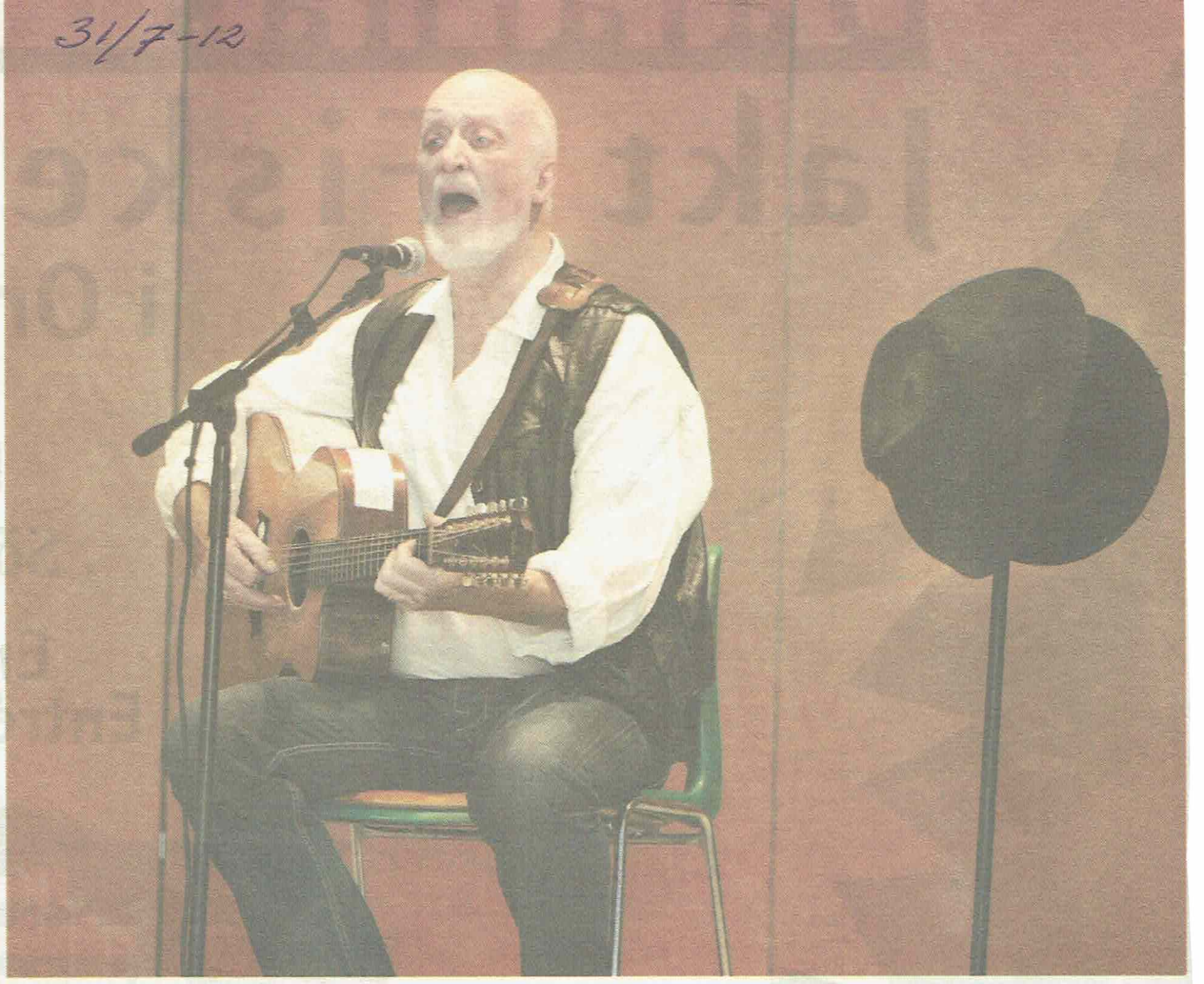

Ewert Ljusberg blandade och gav från sitt rika artistliv, när han gästade Folkets hus i Saxdalen i tisdags kväll under den pågående Dan Andersson-veckan. FOTO: JOSEFIN PIKKARAINEN

Fullt hus och fullt ös med Ljusberg

SAXDALEN

Kön ringlade lång och extrastolar plockades fram. Trubaduren Ewert Ljusberg har sin trogna lyssnarskara. Inte minst så i Saxdalen, som han snabbt fyllde till bristningsgränsen, både till plats och till skratt i tisdags.

"Är vi fulltaliga?"

Svaret blir ett rungande ja från publiken i ett fullproppat Folkets hus. Ingen missar att känna igen Härjedalingen Ewert Ljusbergs karaktäristiska basstämma. Med sin typiska bistra uppsyn, tvenne hattar och gitarr, tar han direkt kommandot i en föreställning full av humor, värme och mänsklighet.

Konsertpubliken värmdes först upp av lokala talangerna Ellinor Brolin och Natalie Accord med sin fina stämsång. Sex stycken Dan Anderssonvisor hann man med, och i den fina tolkningen av *Du liv* kom duon poeten närmast. De entusiastiska applåderna äskade på extranummer till artisternas ödmjuka förvåning. Återväxten inom en ofta anakronistisk visgenre är i alla fall god för Ludvikas del.

Trubadur Ljusbergs tvådelade show blev till en kavalkad genom hans mångåriga artisteri. Det blev tolkningar av Dan Andersson, Alf Prøysen, Tom Waits, etcetera.

Mer eller mindre seriösa trudelutter skuttade under och över bältet, varvade med anekdoter och visdomsord. De dialektala slängarna och svängarna genom Sverige blev många, inte minst från Hede som trubaduren stolt härrör från.

Som tystast blev det i salongen under ett närvarande framförande av *Briggen Blue Bird*. Som ystrast när Ljusberg tog fram sitt imaginära munspel. Denne man kan spela luftmunspel, och vet knappt själv hur det går till!

Flera extranummer applåderades fram. Ljusberg ropade upp trubadurkollegan Billey Shamrock på scen i en lika könsöverskridande som djävulsk duett.

En hyllning till bortgångna trubadurvännen Margareta Kjellberg blev det också i *Höstvisa*, där acapellan mynnade i allsång.

Allt har ett slut, även denna konsert som parkerades prydligt vid livets vägkant och försvann ut i sommarkvällen med *Ljusbergs väg*.

Michael Eriksson

DAN ANDERSSON-VECKAN
Ewert Ljusberg
Medverkande: **Ellinor Brolin, sång och Natalie Accord, sång & gitarr**
Publik: **Fullsatt**
Plats **Saxdalens Folkets hus, 31/7**

Den mångtaliga publiken värmdes upp av Ludvikasångerskorna Ellinor Brolin och Natalie Accord, vilka stod för merparten av kvällens Dan Andersson-material.

Rävvåla Kulturförening presenterar

Evert Ljusberg

Folkets Hus

Tisdag 31 Juli 2012 kl. 18.30

Sektion	Rad	Plats
Onumrerat, Onumrerat		

Pris: SEK 175.00 inkl. serv.avg Ordinarie

varav moms: SEK 1.42 Momsregnr: 556530-9886

Köpt biljett återlöses ej!

Köpt biljett återlöses ej!

20120609120458-018002825047-173-

018002825047

31/7-12

Stående ovationer när Saxdalens manskör underhöll

SKATTLÖSBERG

Saxdalens manskör fick ta emot stående publikovationer efter att kören för 25:e gången framfört sitt sångspel Helgdagskväll vid timmerkojan i Skattlösberg.

Givetvis bjöd manskören på ett extra nummer i form av sången Tysta skyar.

Ett av de stående inslagen i Dan Andersson-veckan, alltsedan starten, är Saxdalens manskörs framträdande med sångspelet Helgdagskväll vid timmerkojan i Skattlösberg.

I år var spelet förlagt till Finnpers backe, i omedelbar närhet av Finngammelgården, ungefär på samma plats där spelet framfördes under de första åren.

Att arrangören, Skattlösbergs bygdegille, valt att flytta spelet ett par hundratal meter var ett lyckat drag då Finngammelgården kom att utgöra en fin inramning av spelet.

Publikintresset för spelet, som till största delen baseras på Dan Anderssons texter, håller i sig.

Inför söndagseftermiddagens föreställning hade cirka 500 personer tagit plats vid Finngammelgården. Och med tanke på de stående publikovationer som kören fick ta emot var den stora publiken mycket nöjd med vad den fick se och höra.

Inför årets spel hade kören, på grund av avhopp, tvingats göra några ändringar i rollbesättningen. Ändringar som emellertid inte innebar något negativt för spelet.

Birro tog ut svängarna

Invigde Dan Andersson-veckan med både ris och ros ■ Hyllade "poesi som folk förstår"

LUDVIKA

Det är många invigningar just nu.

I fredags invigdes sommar-OS i London under stor pompa och ståt, snart invigs den upprustade Vibberbovägen och i lördags var det dags att sparka i gång årets upplaga av Ludvikas största kulturarrangemang – Dan Andersson-veckan.

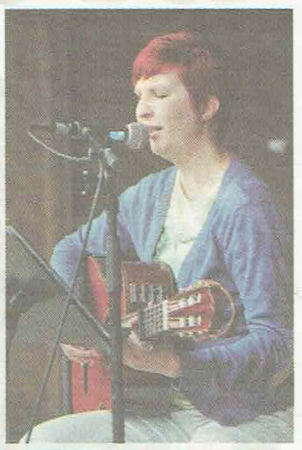

Vissångerskan och fotografen Emma Broberg, uppvuxen i Saxdalen men numera verksam i Stockholm, tilldelades i samband med invigningen året Paljakapris. Den som vill se och höra mer av Emma Broberg kan göra det i samband med Parlingdagen i Strömsdal på onsdag.

» Dan Andersson är inte död. Han har inte ens rest bort. Han bor här, jag ser honom tydligt.

MARCUS BIRRO

Någon olympisk eld eller högtidlig edsvärjan var det inte tal om på Gammelgården, men väl Marcus Birro, Ove Frid och Heidi Baier.

Först upp på scenen var kultur- och fritidsförvaltningens chef Bo Sundqvist, som en gång för alla redde ut hur många gånger Dan Andersson-veckan har arrangerats.

– Vi brukar slarvigt säga och skriva att den har genomförts sedan 1988, men det är inte sant. Då hölls visserligen en jubileumsfest för att det var 100 år sedan Dan Andersson föddes, men den första Dan Andersson-veckan arrangerades 1989.

Således är årets upplaga den 24:e i ordningen, och först nästa år kan man fira 25-årsjubileum.

– Med det klargörandet hoppas jag att ovänner ska bli vänner och att par kan dela säng igen, skojade Bo Sundqvist.

Närmare 500 personer hade samlats på Gammelgårdens gräsplan för att följa invigningen.

Många av dem har vid det här laget bra koll på Marcus Birro, själv mottagare av Dan Andersson-priset 2007, som nu invigningstalade för fjärde året i rad.

Talet kan i det närmaste beskrivas som ett brandtal över begriplig poesi, som Birro menar att Gunnar Ekelöf, Karin Boye, Edith Södergran och Dan Andersson står för.

– Poesi handlar om liv, kärlek och tröst. Poesi är viktigt. Men då måste du skriva poesi som folk förstår, annars är du inte en poet. Svårare än så är det inte, framhöll Marcus Birro.

Under sitt nästan halvtimmeslånga tal hann den inte sällan kontroversielle Birro även med att hoppa på såväl svensk litteratur i stort som politiker.

Han gick till och med så långt att han kallade modern poesi för "onanistiskt skitdålig".

» Poesi är viktigt. Men då måste du skriva poesi som folk förstår, annars är du inte en poet. Svårare än så är det inte.

MARCUS BIRRO

– Det beror på att poeterna avlägsnat sig från folket, som politiker har de blivit, kulturella broilers uppfödda på DN:s kulturbilaga och språkliga experiment.

Dan Andersson och hans dikter står i stället för allt det som poesi bör stå för, menar Birro.

– För i de där dikterna, i Anderssons poesi, finns all den tröst en modern nutidsmänniska kan behöva. I de där dikterna ryms vår tid, sade Birro lidelsefullt innan han avslutade talet med att uttrycka sin tacksamhet över den tidlöse Dan Andersson.

– Han är inte död. Han har inte ens rest bort. Han bor här, jag ser honom tydligt. Jag älskar honom av hela mitt hjärta och ni ska vara stolta som bor där han bodde, som ser vad han såg, och som kan vägarna han kunde.

I samma steg som Marcus Birro lämnade scenen öppnade sig himlen över Gammelgården och i hällregn fick vissångerskan och fotografen Emma Broberg, uppvuxen i Saxdalen, ta emot årets Paljakapris.

Invigningsprogrammet avslutades sedan med spelmannen Ove Frid, följd av Heidi Baier och Björn Jadling.

Hampus Petersson
023-935 00
hampus.petersson@dt.se

Fotnot: Hela Marcus Birros tal finns att läsa på kultursidorna i Del 2.

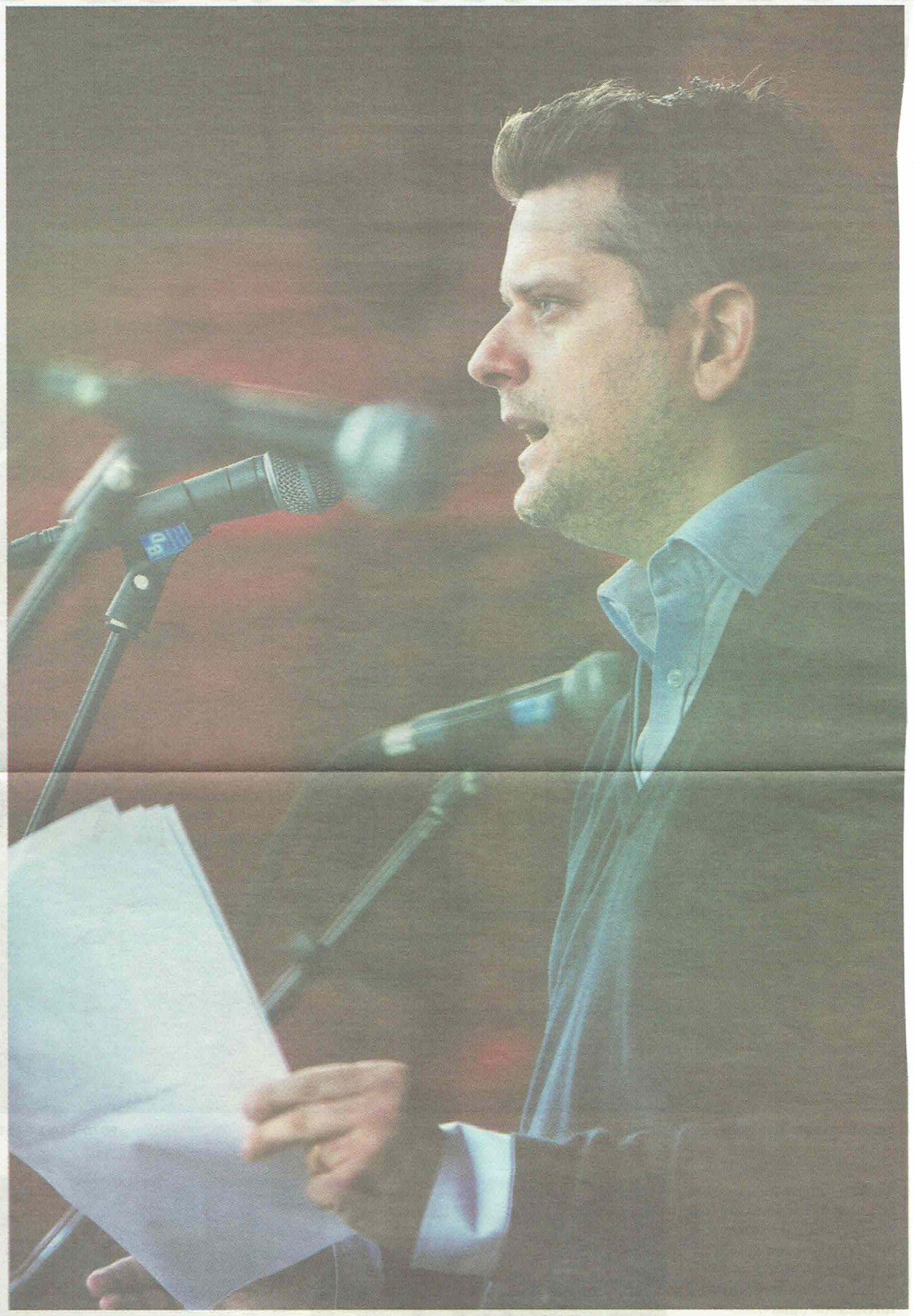

Marcus Birro är inte sällan kontroversiell, och i lördagens invigningstal på Gammelgården passade han mellan de lidelsefulla hyllningarna av Dan Andersson på att ge såväl svensk litteratur som politiker en känga. FOTO: BERIT DJUSE

Närmare 500 personer hade kommit till Gammelgården för att följa invigningen av Dan Andersson-veckan.

Ingen invigning av Dan Andersson-veckan är komplett utan spelmannen Ove Frid. I sedvanlig ordning spelade han på Dan Anderssons svarta fiol, och framförde bland annat det egenkomponerade stycket Invigning.

Innan 50-talets stora gruvdöd

Endast Garpenbergsgruvan – landets äldsta gruva – är i drift i dag

DALARNA

Under efterkrigstiden har 15 sulfidmalmsgruvor varit i drift i Dalarna och över 20 järnmalmsgruvor.

I dag är bara landets äldsta gruva, Bolidens Garpenbergsgruva i drift.

DT har kollat vilka gruvor som varit i drift efter 1950, året då de mötte gruvdöden och vem som nu undersöker gruvorna på nytt.

Bara Bolidens Garpenbergsgruva överlevde, det är i dag Sveriges äldsta gruva som fortfarande är i drift med anor från 1300-talet, kanske har gruvan anor längre tillbaka i tiden. Med en synnerligen framgångsrik prospektering på djupet har den nya gruvan, som nu byggs, gyllene år framför sig.

De i dag vattenfyllda gruvorna är, om de är sulfidmalmsgruvor, alla tickande miljöbomber i exempelvis Falun, Stollberg och Saxberget om nu inte efterfrågan i Kina, snart Indien och världens i framtiden tredje folkrikaste land Indonesien också behöver Bergslagens malmer till sina industrier.

Dalarnas gruvor har en skrämmande men också stolt historia.

Bergslagens gruvor har anor tillbaka till medeltiden. Järnet, silvret och kopparn lade grunden för välståndet i Sverige.

Både Sverige och Falun upplevde under 1600-talet en storhetstid. Perioden mellan 1611 och 1718 kallas inte för inte Stormaktstiden – och Falun med nästan lika många invånare som Stockholm var genom sin koppargruva oerhört betydelsefull för finansieringen av alla krigen. Stormaktstiden slutade i Karl XII:s långa ryska fälttåg djupt inne i Ryssland.

Ungefär lika långt kom Hitler, drygt ett par hundra år senare, vars krigsmaskin byggdes med svenskt järn från tyskgruvorna i bland annat Bergslagen. En del historiker anser att det var järnet som gjorde att Hitler avstod att ockupera Sverige.

AB Statsgruvor bildades 1950 där man förde samman alla "tyskgruvorna" som sedan andra världskrigets slut administrerats av den statliga flyktkapitalbyrån. De gruvor som övertogs var Stollberg, Intrånget, Norberg, Håksbergsfältet (Håksberg, Iviken, Källbotten och Ickorrbotten) samt Lekomberg och Sörvik.

Blötbergsgruvan var också tyskägd fram till efter andra världskriget och köptes 1949 av Stora Kopparbergs Bergslag.

Efter kriget så steg gruvproduktionen i Bergslagen kraftigt fram till 1970-talet då Bergslagens gruvor förlorade sina konkurrensfördelar. I järnets fall på grund av närheten till ståltillverkarna.

1970-talets stålkris ledde till att 13 masugnar stängdes, bland annat metallurgin i Domnarvet som hade fyra masugnar som kokade stål på malm från Grängesberg, Blötberget och Håksberg.

I dag finns bara SSAB:s masugnar kvar i Oxelösund och Luleå som gör stål på LKAB:s malm. Sedan stålkrisen tillverkas stålet i dag mest på skrot i Bergslagen.

När den sista stora exportgruvan i Grängesberg stängdes 1989 så berodde det på exportkonkurrens från ännu billigare malm från Brasilien och Australien. Så var det fram till 2004 när malmpriserna stack iväg med Kinas efterfrågan.

Efterfrågan drivs nu framför allt av utvecklingsländerna med Kina och Indien i spetsen där Indonesien sedan väntar. Med en allt högre materiell levnadsstandard för genomsnittsbefolkningen i dessa länder, samtidigt som kostnaderna i de kinesiska järngruvorna på grund av allt lägre järnhalt, gör att det finns hopp om Bergslagens gruvor, även om de bästa prisåren troligtvis har passerats.

Uppskattningsvis väntas enligt Raw Material Group en global genomsnittlig tillväxt på tre procent fram till år 2030 då stålproduktionen väntas uppgå till 3 000 miljoner ton, att jämföras med dagens produktion om 1 400 miljoner ton.

Då kommer nästa stålkris, för då har dagens stål tillverkat på malm nått sådan ålder att det blivit till konkurrenskraftigt järnskrot.

För sulfidmalmsgruvorna ser framtiden olika ut beroende på om det är guldet som lockar eller zinken.

Bo Joffer
023-936 75
bo.joffer@dt.se

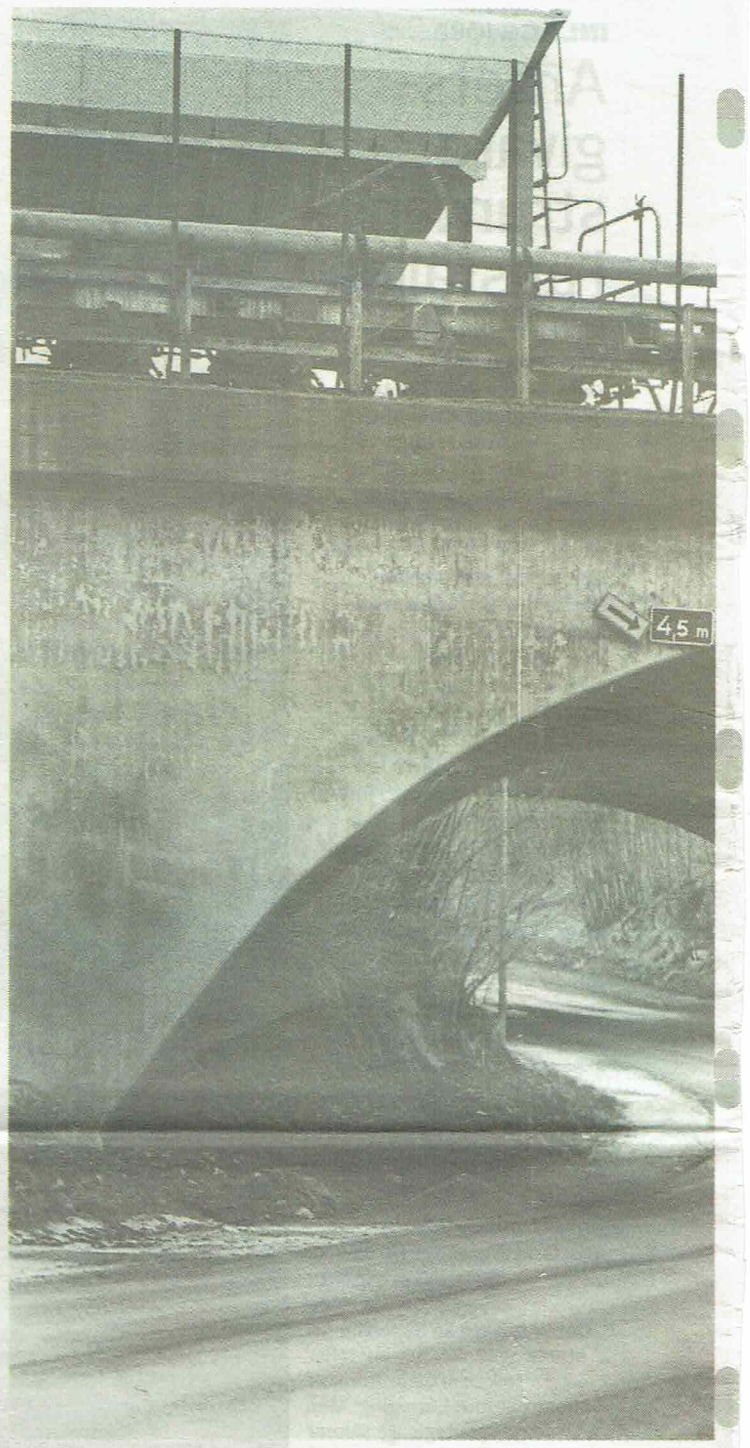

Ett malmtåg passerar en vägbro i Grängesberg 1988.

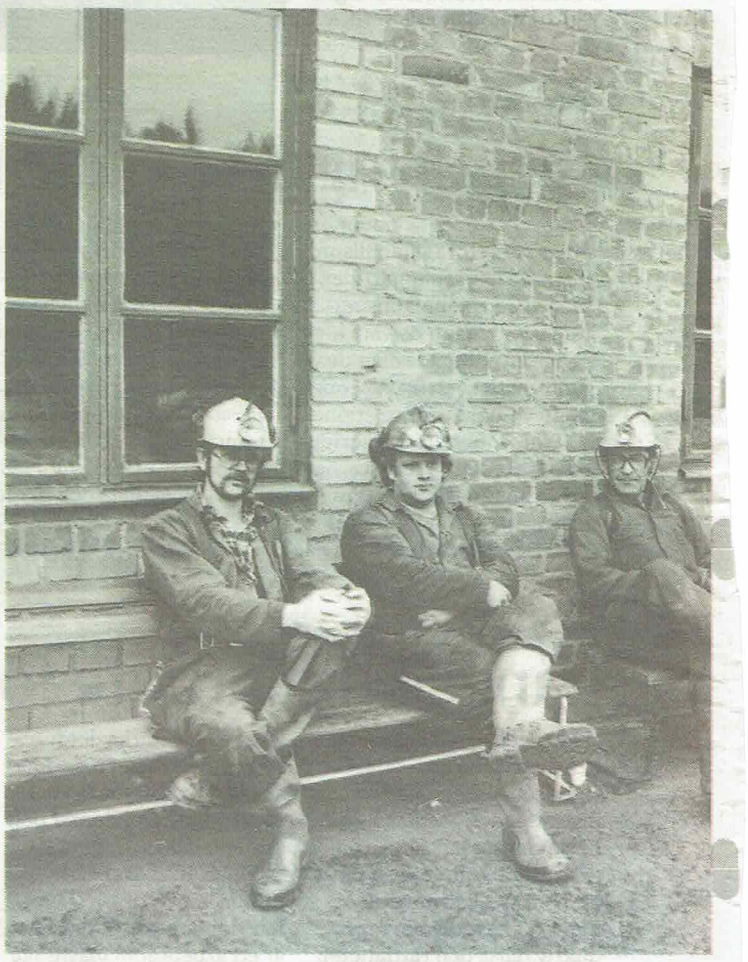

Gruvarbetare vid Saxbergets gruva troligtvis hösten 1988.

> Dalarnas gruvor har en skrämmande men också stolt historia.

> Efterfrågan drivs nu framför allt av utvecklingsländerna med Kina och Indien i spetsen.

Järnmalmsgruvorna, när de dog och vilka som undersöker i dag

Gruva	kommun	år	
Grängesberg	Ludvika	1500-1989	Grängesberg Iron
Håksberg	Ludvika	1550-1980	Nordic Iron Ore
Blötberget	Ludvika	1768-1979	Nordic Iron Ore
Vintjärnsfältet	Falun	1731-1978	Nordic Iron Ore
Smältarmossen	Hedemora	1873-1978	
Idkebergsfältet	Borlänge	1901-1977	Nordic Iron Ore
Forsbogruvan	Säter	1953 -1971	
Intrånget	Hedemora	1400-talet, 1934-1969	
Burängsberg	Ludvika	1967	Nordic Iron Ore
Tuna Hästberg	Ludvika/Borlänge	1648-1968	Nordic Iron Ore
Bisbergsfältet	Säter	1380-1967	
Haggruvefältet	Hedemora	-1967	
Kärrgruvefältet	Smedjebacken	-1967	
Hästhagsbergsgruvan	Säter	1860-1966	
Nybergsfältet	Smedjebacken	1600-1950, 1955-1965	
Lekomberg-Sörvik	Ludvika	1860-1963	
Väsmanfältet	Ludvika	1962-1963	Nordic Iron Ore
Klenshyttegruvan	Ludvika	1962	Grängesberg Iron
Hällsjögruvan	Falun	1960-1962	
Dalsbygruvan	Borlänge	1956	
Hillängsgruvan	Ludvika	1917-1950	

Övriga dalagruvor och när de dog och vem som mutat in dem

Gruva	kommun	år	inmutad av
Garpenberg	Hedemora	1300-	Boliden
Falu gruva	Falun	600-1992	Drake Resorces
Gruvbergsfältet	Gagnef-Leksand	-1952, 1989	Wiking Mineral
Saxbergsgruvan	Ludvika	1890-1988	Boliden
Stollberg	Smedjebacken	1300-1982	Boliden
Vassbogruvan	Älvdalen	1956-1982	Nordic Mines
Guttusjögruvan	Älvdalen	1978-1982	Boliden
Gränsgruvan	Ludvika-Sme.	-1954, 1965-1978	Boliden
Svärdsjögruvan	Falun	1300, 1953-1972	Boliden
Fredrikssongruvan	Säter	1978-1980	Wiking Mineral
Tomtebogruvan	Säter	1965-1967	Tumi Resources
Kalvbäcken	Falun	1400-1963	Boliden
Lövåsen	Säter	-1954	Boliden
Eriksgruvorna	Ludvika	-1952	-
Storfallsberget	Ludvika	1952	Kopparberg Mineral
Flobergsgruvan	Falun	1680-1951	Boliden

hade Dalarna 35 gruvor i drift

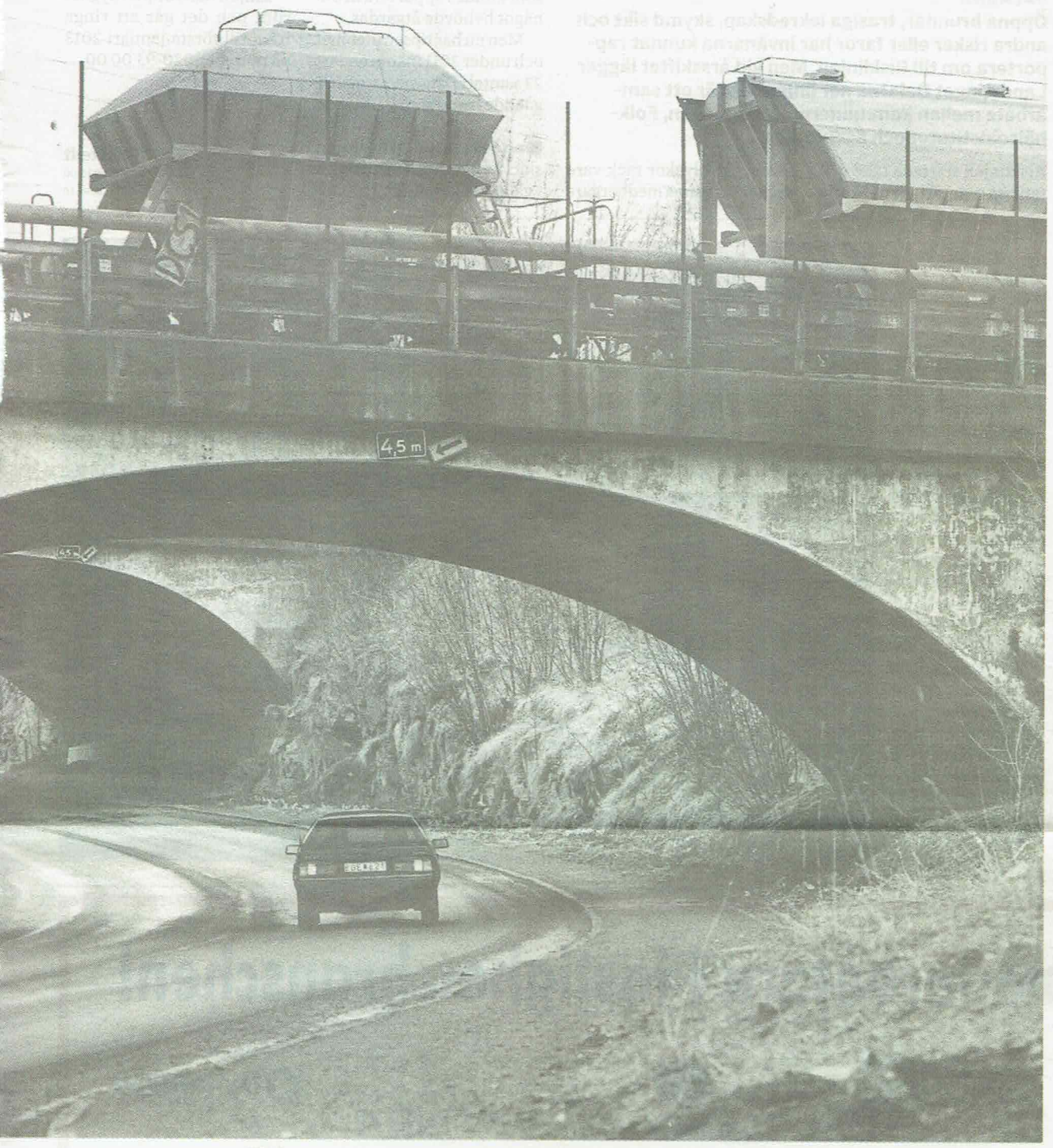

FOTO: ARKIV

Grängesbergsgruvan sista veckan, 1989. Transportbandet på 633 meters djup. FOTO: ARKIV

Transport i Saxbergets gruva, 1988. FOTO: ARKIV

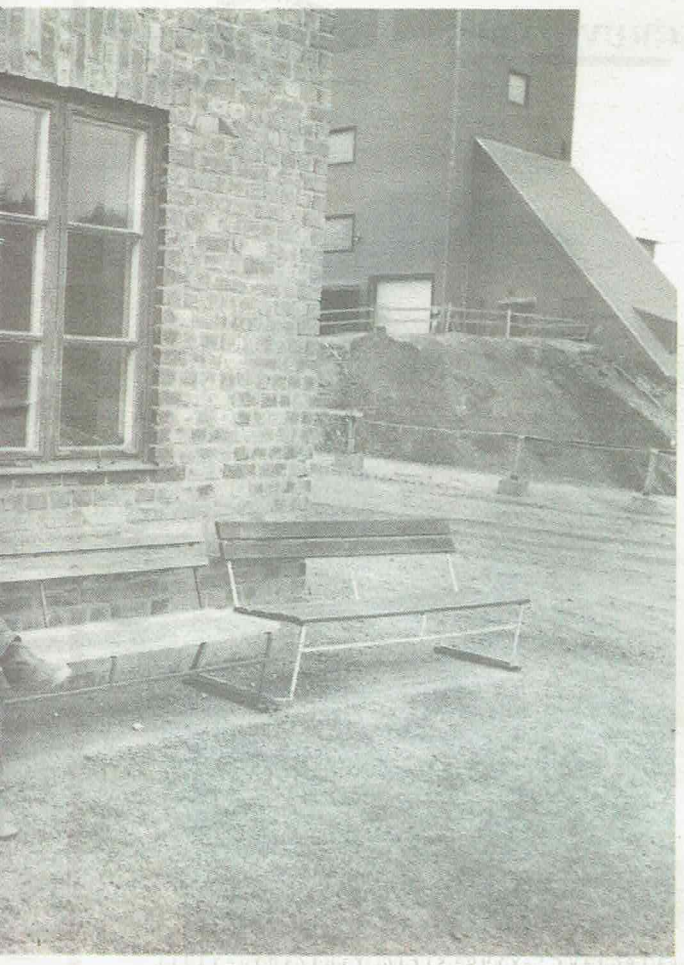

FOTO: ARKIV

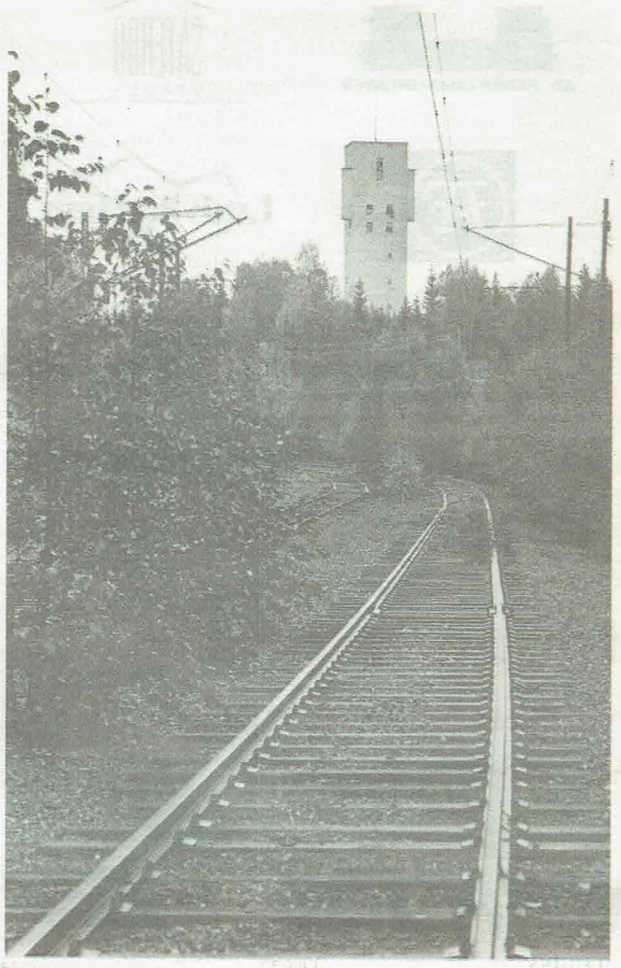

Blötbergets gruva, 1986. FOTO: ARKIV

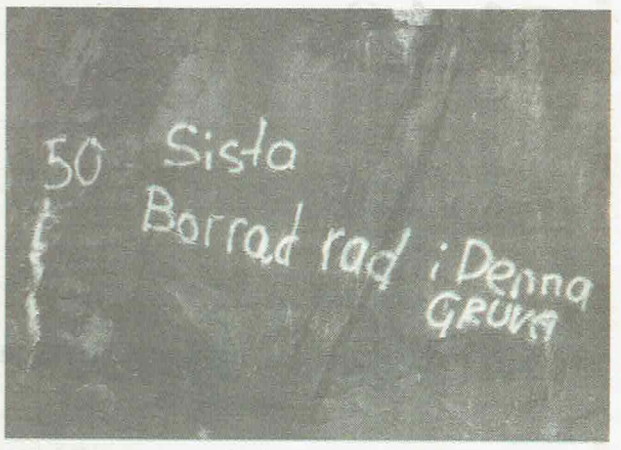

Grängesbergs gruva tiden innan nedläggningen.

Ge fler hjärtan chansen att klappa längre.
Hjärt Lungfonden
HJÄRTSJUKDOMARNA SKA BESEGRAS
0200-89 19 00
pg 90 91 92-7
www.hjart-lungfonden.se

50-70%
PÅ MASSOR
AV SKOR
SKOHUSET
Kupolen Borlänge, Mora

Kolarna som sliter under veckan är Leif Bergstrand, Lars "Knallis" Johansson, P-G Persson och Ove Larsson. FOTO: JONATAN SVEDGÅRD

Årets kolmila är döpt efter den enögda hunden Iris från Nyhammar. Hon är en blandning mellan Cocker spaniel och King Charles spaniel och såg ut att trivas bra uppe på kolmilan tillsammans med Lars "Knallis" Johansson.

Mamma Ulrika Signal tog med familjen för att se på milan. Här sitter hon med döttrarna Alma Sand och Ella Sand. "Vi har plockat blåbär men det finns inte så mycket", säger Ella Sand.

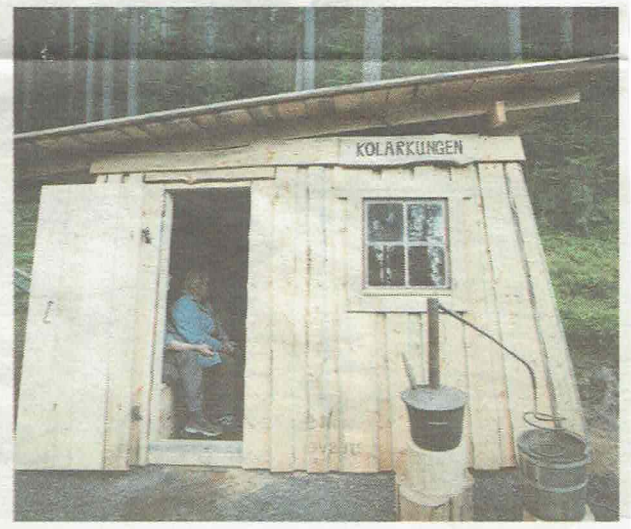

Då Lars "Knallis" Johansson i kommunsammanhang omnämndes som "Kolarkungen" tog kolarvännerna saken i egna händer och fixade en proper skylt till hans ära. Själva "Kolarkungen" var mindre nöjd med påhittet.

Kolmilan "Iris" lockar i skogen

TJÄRDAL

Varje år, under Dan Andersson-veckan, tänder Lars "Knallis" Johansson och hans kolarvänner kolmilan uppe i skogen mellan Saxdalen och Olsjön. I år var inget undantag.

Årets kolmila heter "Iris".

– Döpt efter en enögd hund från Nyhammar, klargör Lars "Knallis" Johansson.

Under onsdagskvällen sjöd kolmilan för fullt.

– Det har hittills gått perfekt med milan, säger "Knallis" och fortsätter:

– I kväll är det "Nyhammarsnatten", då det är ett gäng från Nyhammar här och spelar. Det har blivit så att de kommer hit och får lite fart på oss.

"Nyhammarsnatten" lockade under onsdagskvällen en hel del folk. Däribland Thomas Nordin från Grangärde.

– Jag har varit här många gånger förut. Jag tycker att det är en fantastisk stämning, speciellt när de spelar. Det blir lite trolskt, säger han och fortsätter:

– I dag är första gången för i år som jag är upp, men jag har semester just nu så jag kommer nog upp hit flera dagar den här veckan.

» 200-400 personer i helgen vore perfekt.

"KNALLIS" JOHANSSON

En annan på plats var Ulrika Signal som tog med sig både man och deras fyra barn.

– Vi brukar vara här, det är en sådan mysig stämning och barnen gillar det. Vi kanske kommer hit på lördag också om det är bra väder, säger hon.

Lars "Knallis" Johansson och de andra kolarna Leif Bergstrand, P-G Persson och Ove Larsson bor självfallet i kolarkojor som äkta kolare bör.

– Vi sitter och snackar, sjunger, spelar och berättar historier. Det är både mysigt och jäkligt trevligt. Kul när det bara ramlar in folk hela tiden också, säger Lars "Knallis" Johansson.

Men det är inte bara trevligheter som gäller under veckan då kolmilan är i gång. Den ska självklart även skötas.

– Vi hoppar och klubbar flera gånger om dagen så att kolen pressas, säger Lars "Knallis" Johansson.

Släcker kolminan gör man på söndag, då stryps syretillförseln. Veckan efter tar man kolen och säljer. De brukar vanligtvis få ut ungefär 8-10 kubikmeter kol.

För några år sedan, då Thorstein Bergman var på plats och spelade vid kolmilan, kom mycket folk. Närmare 700 personer dök då upp, enligt Lars "Knallis" Johansson. Men han understryker att det kanske var i överkant.

– 200-400 personer i helgen vore perfekt.

Under fredagen bjuds det på vis- och berättarprogram av gruppen Pajso och på lördagen underhåller musikgruppen Mylla från Nås.

Beatrice Åström
0240-882 00
beatrice.astrom@dt.se

Axel Sand, 10 månader, verkade trivas i skogen och kröp omkring på upptäcktsfärd bland träd och mossa.

Emma gjorde scen-debut som treåring

Emma Brobergs intressen gav henne Paljakapriset

SAXDALEN/STOCKHOLM
Emma Broberg är uppväxt i en musikalisk familj i Saxdalen utanför Ludvika. Redan som treåring stod hon på scenen första gången. Då sjöng hon Barfotavisan.

Fiol började hon spela redan som åttaåring och har sedan varit med i Vis- och låtgruppen Saxdalingarna. Där är hon fortfarande med, så ofta hon hinner.

Numera bor Emma Broberg i Nacka i Stockholm där hon jobbar som förskollärare.

– Jag provade på att läsa till musiklärare först, men det var inte min grej.

Hon tar in sitt musikaliska och sitt fotointresse i förskolan istället.

» Hade jag börjat innan, hade jag fått pappa som lärare och det ville jag inte. «

– Att jobba som förskollärare är ett kul jobb. Jag har haft ett projekt med barnen där de får fotografera, där ser man hur barnen ser på världen.

Gitarren och foto

Det var först på gymnasiets estetiskaprogram som Emma Broberg valde att börja spela gitarr.

– Hade jag börjat innan, hade jag fått pappa som lärare och det ville jag inte.

Det var också på gymnasiet som intresset för fotografering startade på allvar. Då fastnade hon för fotokonsten och har sedan dess fotograferat mycket i Finnmarkerna. Just naturen tycker hon speciellt mycket om att fotografera. Men det är de dokumentära bilderna som hon lyfts fram av.

Så sent som för några dagar sedan fick hon Paljakapriser för sin dokumentation i Finnmarkerna i sann Dan Anderssonanda. Hon tycker om att porträttera folket på bygden.

– Jag porträtterade Ingvar Hedlund i Skattlösberg, månaden innan han dog.

Hon har även dokumenterat pappa Roger Brobergs kör när de firade 30-årsjubileum. Då följde Emma Broberg med på en spelning och fotograferade. Detta blev sedan en fotoutställning som visades i Saxdalen under konstrundan.

Under Dan Anderssonveckan ställde Emma Broberg ut i Strömsdal.

Dagen innan hon fick reda på att hon skulle få Paljakapriset tog hon körkort.

– Det var dubbel lycka den veckan, säger hon glatt. Att ha körkort underlättar när man vill åka hem till Ludvika, då slipper man krångla med tåg- och busstider.

VERONICA RIGTORP
veronica@annonsbladet.com

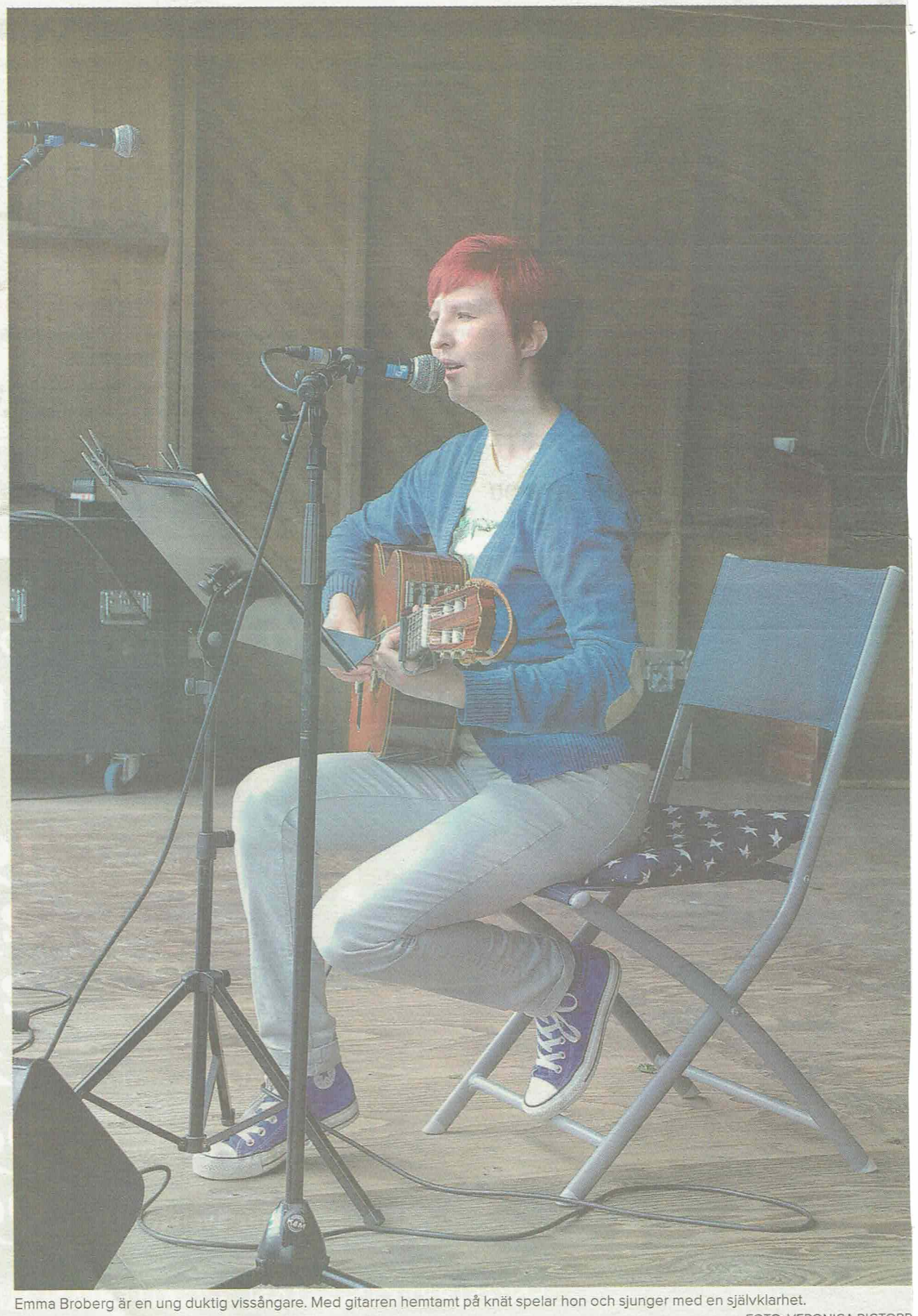

Emma Broberg är en ung duktig vissångare. Med gitarren hemtamt på knät spelar hon och sjunger med en självklarhet.
FOTO: VERONICA RIGTORP

FAKTA

Emma Broberg

Ålder: 24 år.
Yrke: Förskollärare.
Familj: Sambon Fredrik.
Intressen: Foto och musik.
Favoritbok: Människohamn av John Ajvide Lindqvist.
Favoritmat: Rotmos och fläsk.
Favoritmusik: All ätare, allt från folkmusik till hårdrock.
Favoritartist: Yosh Groban.

8/8-12

Nya bygglov

LUDVIKA KOMMUN
Tjänstemän vid byggkontoret har den senaste tiden beviljat följande bygglov:

Göran Gudmundsson, Omvägen 11, Saxdalen, får bygga ett garage på 58 kvadratmeter.

Saxdalen besegrade serieledarna

VÄSTERBERGSLAGEN I den åttonde omgången i PRO:s bouleserie kom en skräll, jumbon Saxdalen besegrade nämligen serieledarna Blötberget.

Det var förövrigt Saxdalens första seger. Resultat:

Söderbärke–Grängesberg 5–4, Morgårdshammar–Ludvika 4–5, Nyhammar–Smedjebacken 5–4, Saxdalen–Blötberget 6–3.

1) Blötberget, 35–25, 12
2) Söderbärke, 40–32, 10
2) Smedjebacken, 40–32, 10
4) Nyhammar, 38–34, 8
5) Morgårdsh. 36–36, 8
6) Ludvika, 32–40, 8
7) Grängesberg, 33–39, 6
8) Saxdalen, 28–44, 2

Vad tyckte du om Loreens uppträdande?

13/8-12

Emilia Eklund, 12 år, Saxdalen
– Jag tyckte att det var bra. Euphoria var bäst, men hela hennes show var jättebra.

Jeanette Heed Dahlman, 11 år, Saxdalen
– Det var jättekul att få uppleva. Allt var bra. Visst var det lite trångt framför scenen, men det var också roligt.

17/8-12

sik i sommarkväll med manskör

NGÄRDE På söndag, den 19 augusti klockan 18.00, let musik i sommarkväll i Grangärde kyrka. För en och musiken svarar Saxdalens manskör som mer att bjuda på ett omväxlande program ur sin a repertoar.

nik- och motordag i Saxdalen

DALEN Räfvåla Skoterklubb kommer att anordna eknik- och motordag" vid Saxdalens skola under ngen, mellan klockan 11 och 14. Det blir utställning ika sorters fordon, lådbilsrace, flyguppvisning med helikoptrar och ponnyridning.

Viltolycka i Saxdalen

SAXDALEN Strax efter klockan sex på lördagsmorgonen skedde en viltolycka på Kallhagsvägen i Saxdalen. Det var en personbil som krockade med ett rådjur. Sammanlagt fanns det fyra personer i bilen och samtliga klarade sig undan fysiska skador. Rådjuret dog direkt på platsen.

27/8-12

17/8-2012

Ove Sandberg och sonen Adam älskar den illa åtgångna Opeln. Bilen är fullt körbar, försäkrade ägaren.

Ceremonin startade med ett artisttåg genom byn. "Äppelbo gånglåt" framfördes av Saxdalens spelmanslag, Paljakapristagaren Emma Broberg och dagens huvud person Lena Willemark. FOTO: PETER OHLSSON

Fanny Waltersson, Ove Sandberg Saxdalen, har fått en till son vid namn Emil den 28 augusti klockan 12.43. Han vägde 3760 gram och var 52 cm lång. Stolt storebror är Adam.

2aug - 2012

Originalmedlem i "sällskapet" överlämnade Parlingpriset

Ingegerd Bergdahl Parling var med från början ■ Var revisor under några år

STRÖMSDAL

På söndag är det 50 år sedan Dan Andersson-sällskapet bildades. Nils Parlings änka Ingegerd Bergdahl Parling är en av två kvarvarande av de som var med och bildade föreningen.

– Edvard Gummerus och Otto Blixt hade länge pratat om att bilda ett sällskap för att ta till vara på litteraturen. Nils blev intresserad av att vara med, berättar hon.

För att bilda sällskapet åkte de upp till Luossastugan i Skattlösberg.

– Vi satt inne i stugan och pratade om hur vi skulle gå till väga. Gunde Johansson tyckte att det var viktigt att ha en sekreterare, så då utsåg vi honom. Ivan Oljelund var ordförande och hade en skoläst som klubba.

– När vi började mötet var klockan runt fyra på eftermiddagen och när vi kom ut hade det redan blivit mörkt.

Från det att Dan Andersson-sällskapet bildades den där sommarkvällen 1962, har föreningen växt till att nu ha över 1200 medlemmar.

– Jag var revisor under några år, berättar Ingegerd Bergdahl Parling.

Sedan maken Nils Parlings bortgång 2002 är den hon som överlämnar Parlingpriset. I går var det folkmusikern Lena Willemarks tur att få utmärkelsen, som nästa år firar 30-årsjubileum.

– Jag är både rörd och stolt över att få det här priset, sa hon och bjöd på några anekdoter från sina besök hos morföräldrarna i Fredriksberg.

– När jag har kommit hit igen har jag träffat otroligt många bekanta till mormor och morfar, men också till mamma och pappa. Det känns fantastiskt kul.

Lena Willemark, som är född och uppvuxen i Evertsberg, spelade fiol och sjöng tillsammans med Mats Öberg på keyboard och munspel. Publiken fick bland annat höra en älvdalsk version av Cornelis Vreeswijks "Somliga går med trasiga skor".

Förband var årets Paljakapristagare Emma Broberg, som hade med sig gitarristen Fredrik Brohmé på scenen. De spelade både gammalt och nytt, tonsatta dikter av Dan Andersson såväl som modernare låtar av Melissa Horn och Håkan Hellström.

Det årliga högtidstalet hölls av Ludvika kommuns nyligen avgångna kultursekreterare Ylva Sellin Isaksson. Hon tackade för alla upplevelser i och med Dan Anderssonveckan och passade också på att bjuda på en egenskriven dikt där Ludvikas kulturarv fick stå i fokus.

> Jag är både rörd och stolt över att få det här priset.
>
> LENA WILLEMARK

Vid 11.30 hade drygt 230 personer betalat inträde och fler fortsatte att strömma in på området runt Dagkarlstugan i Strömsdal. Årets Parlingdag blev helt enkelt ett lyckat och välbesökt evenemang.

Ellen Nordin
0240-882 00
ellen.nordin@dt.se

WEBB-TV på dt.se
Se Ingegerd Bergdahl Parling och Lena Willemark i samspråk.

FAKTA

Ingegerd Bergdahl Parling

Ålder: "De som kommer hit på Parlingdagen brukar ofta fundera på hur gammal jag är, så i år har jag räknat ut att jag är exakt 83 år, sju månader och fyra dagar".

Familj: Nils dotter Ingrid och gemensamma dottern Angelica.

Bor: Lidköping sedan fyra år tillbaka. Bodde tidigare i Silverhöjden.

Yrke: "Alla möjliga. Ett tag var jag veterinärassistent, men sedan har jag mest varit Nils högra hand och vänstra tumme".

Lena Willemark hade med sig Mats Öberg på scenen. Han stod för keyboard och munspel medan hon spelade fiol och sjöng.

Måndag 6 augusti 2012

Nio av tolv lägenheter uthyrda på Oxbrovägen

SAXDALEN

Efter ett misslyckat försök att sälja det gamla pensionärs- och kategoriboendet på Oxbrovägen i Saxdalen gjorde Ludvikahem om fastigheten till ett regelrätt hyreshus.

Nu har man lyckats hyra ut nio av de tolv enrummarna.

Ett första försök att öppna lägenheterna för hyresgäster gjordes förra sensommaren.

Då fick man inte tillräckligt många napp, men i våras vände lyckan.

När tidningen besökte Oxbrovägen i början av maj var fyra av lägenheterna uthyrda.

Nu har nio av husets tolv enrummare hyresgäster.

– Vi har fått bra ruljans på det där, säger Eva-Lena Gunningberg på Ludvikahems bobutik.

> Vi har fått bra ruljans på det där.
>
> EVA-LENA GUNNINGBERG

Redan i våras rustade Ludvikahem lägenheterna i huset och även gården fick sig en uppfräschning.

Under sommaren görs nya satsningar på huset, och just nu är man i full färd med att byta ut de slitna plankorna i balkongräcket som löper längs ena långsidan på huset.

Tio av lägenheterna mäter 40 kvadratmeter och har en månadshyra på 2 799 kronor.

De två större lägenheterna på 49 kvadratmeter har en månadshyra på 3 417 kronor.

I hyran ingår tillgång till tvättstugan och i anslutning till huset finns även parkeringsplatser.

Ludvikahems satsning på hyreshuset på Oxbrovägen 16 i Saxdalen fortsätter. Just nu är man i full färd med att byta ut de slitna plankorna i balkongräcket, som kan ha suttit där sedan huset byggdes 1964. På bilden ses de nya plankorna. FOTO: PETER OHLSSON

Hampus Petersson
023-935 00
hampus.petersson@dt.se